

Čtení

Čtení je způsob získávání informací z něčeho, co bylo napsáno. Čtení zahrnuje poznávání symbolů (písmen), které tvoří jazyk. Čtení a poslech jsou u lidí dva nejčastější způsoby získávání informací. Číst lze pro sebe nebo předčítat nahlas pro publikum.

Čtení má, mimo jiné výhody, nepopiratelný přínos pro naše psychické zdraví. Čtení pomáhá odbourávat stres. Čtení může být skvělý způsob, jak prostě vypnout a na chvíli si odpočinout. I kdybychom měli číst jen třicet minut denně, pomůže nám to s uklidněním a může to být způsob, jak zvládat stres.

Čtení knih nám může také pomoci k lepšímu a kvalitnějšímu spánku. Pokud jsme již večer unavení, můžeme si místo čtení pustit audioknihu, zavřít oči a v klidu usnout. Čtením nebo poslechem knih před spaním nebudeme myslet na svoje problémy a starosti a přenášet si je do spánku.

Díky četbě můžeme poznávat spoustu různých lidí, s různými vlastnostmi, problémy, starostmi. Čtení nám umožňuje se v kůži jednotlivých postav reálně projít a pochopit mnohé povahy i osudy, pro něž bychom jinak pochopení možná neměli. Čtení nám tedy pomáhá s empatií. Díky čtení máme nejen možnost zjistit, jak se kdo chová, ale také máme možnost přečíst si, jak se cítí, co si myslí a to nám pomáhá lépe pochopit jednání člověka. Lepší empatie nám pomáhá s komunikací ve společnosti a zbavuje nás tak časté úzkosti s ní spojené.

Literatura, stejně jako jiné druhy umění, zobrazuje lidské osudy. V centru všeho dění je člověk a pokud vstoupíme do hlavy i světa nějaké postavy, často se nám stane, že najdeme určité podobnosti s námi samotnými. Stejně tak se může přihodit to, že daná postava bude řešit stejné problémy, které máme ve svém životě my sami. Pokud jde o dobrou literaturu, cílem té postavy bude se s tímto problémem nějakým způsobem vypořádat. Na konci cesty postavy tak může přijít naše vlastní uvědomění. Nebo nám poskytne nástroje, jak skutečnost řešit v naší vlastní realitě.

Jako lidé se často zvládneme zaseknout v bublině vlastního vesmíru a přesvědčit se o tom, že naše problémy jsou jedinečné a unikátní. Nikdo takové nemá. Ve skutečnosti je to právě naopak. Nikdo z nás není jedinečný takovým způsobem, že by se jeho problémy vymykaly. Ale jakmile nějaké problémy řešíme, často můžeme sklouznout k tomu, že je budeme vnímat jako naši vlastní kletbu. Často se říká, že sdílený problém je poloviční problém. Něco na tom je a dá se to aplikovat i tady. Jakmile totiž víme, že úplně stejné problémy (nebo minimálně hodně podobné) má i někdo další, necítíme se tak sami. Každý z nás zvládne uvíznout v jámě sebelítosti, aniž by měl jakoukoli perspektivu a dokázal změřit reálnou závažnost té či oné situace. Spoustě z nás občas pomůže slyšet příběhy, díky nimž si uvědomíme, že na tom vlastně nejsme tak špatně.

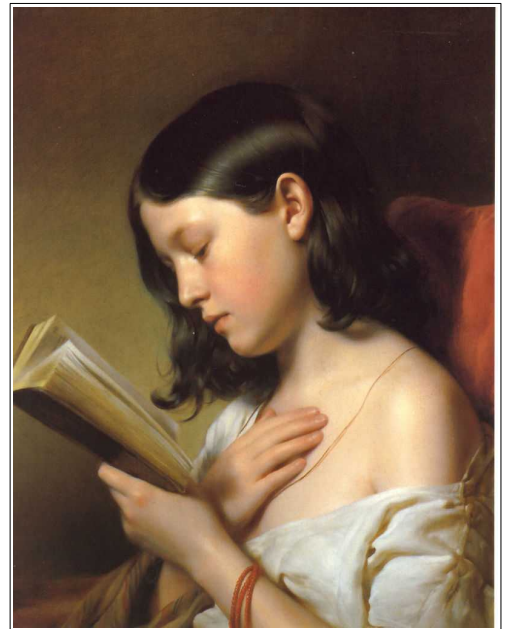
Čtení také hlavně představuje únik. Můžeme si na chvíli odpočinout od každodenních starostí a vydat se do úplně odlišného světa. Pomůže nám vyčistit si hlavu a ponořit se do jiných životů a světů.

Bibliopedagogika

Bibliopedagogika je „oblast aplikované pedagogiky, která sleduje a rozpracovává zákonitosti procesu čtení a čtenářského vývinu jedince, výchovné působení knihy a četby a specifické knihovnické metody práce se čtenáři při formování jejich čtenářské kultury“.

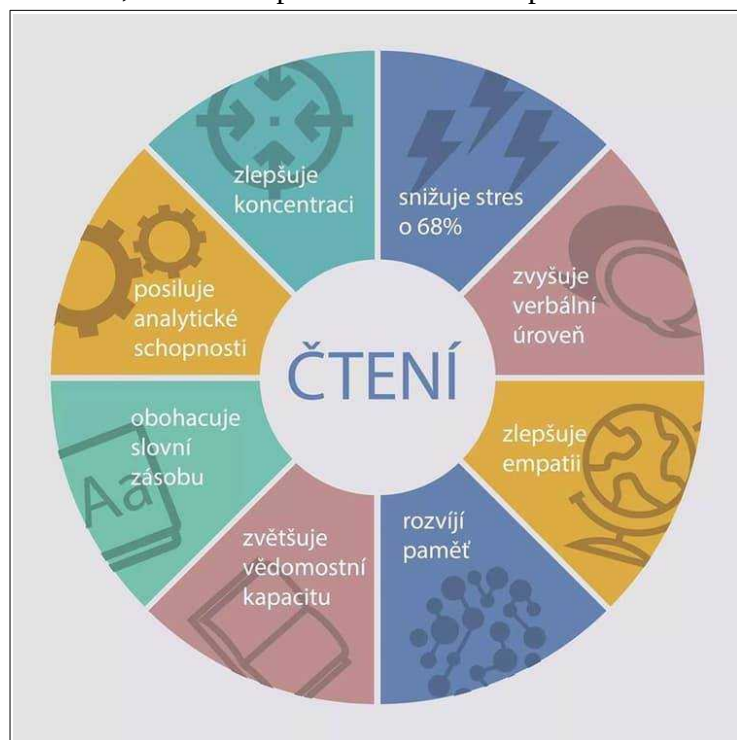
Jedná se tedy o tzv. výchovu k četbě a výchovu četbou, neboli o pedagogické působení na čtenáře a zároveň výsledky procesu čtení. Četba se považuje za jeden z činitelů, které ovlivňují rozvoj poznávacích schopností, představivost, prohlubování myšlenkových procesů, vnímání, paměť a její průběh, má vliv na citový život člověka, na upevňování vůle a morálky, působí na jednání lidí a dává návod k řešení životních situací. Je tudíž nedílnou součástí vývoje jedince.

Pro poskytnutí kvalitní výchovy a vzdělání je nezbytné vést dítě k četbě už od útlého věku. Pojem bibliopedagogika poprvé použil Jaroslav Frey roku 1936 ve své knize Úvod do výchovy čtenářů. Podstata bibliopedagogiky se skrývá v množství dalších věd. Patří sem především pedagogika, sociologie, psychologie a jejich hraniční disciplíny.

Franz Eybl: Dívka při čtení.

Vývoj čtenáře je v rámci populace individuální. Závisí na čtenářových genetických vlastnostech, motivaci, sociálním prostředí a dalších podnětech. Při výběru četby je tedy nutné přihlížet nejen k věku,

zájmům, motivům a potřebám, ale i k individuálním schopnostem, dovednostem a pocitům čtenáře. Učit děti k četbě je vhodné už od malička. Zpočátku jsou vhodná různá lepoprela, obrázkové knížky.

Uplatňujícím se principem je škola hrou. Aby četba dítě zaujala, nesmí se do ničeho nutit. Musí se brát ohled na věková specifika, paměť, pozornost. Postupně se přidávají pohádky, na nichž lze ocenit pozitivní důsledky ve formování fantazie, morálky, představivosti a také ve slovní zásobě. Ve školním prostředí se přidávají knihy zaměřené na zajímavou školní látku, postupně se pak přechází k vážným školním tématům, samozřejmě s formováním vlastních názorů, a zájmům o ony samy. Četba však nemá vliv pouze v dětském věku, ale po celý život. Dá se vypořádat, že v dnešní době mírně klesá četnost četby v produktivním věku. Ovšem ve stáří si opět nachází své místo. Četba má v životě člověka nezastupitelné místo.

Projevuje se mnoha funkcemi, které jsou pro každého člověka nepostradatelné.

Funkce četby podle Roberta Escarpita:

- utilitární funkce – potřeba funkcionální neboli utilitární četby vzniká za cílem získání nějaké informace (literatura příručkového charakteru, literatura technická, slovníky, encyklopedie, ...)
- literární funkce – četba vyvolávající psychologické a estetické prožitky (umělecká, beletristická literatura, ...)

Funkce četby podle Lidmily Vášové:

- instrumentální funkce četby – totožné s Escarpitovo utilitárními funkcemi
- prestižní účinky četby – slouží k posílení sounáležitosti ve skupině a k identifikaci s ní
- potvrzovací funkce – slouží k ověření určitého názoru či stanoviska
- estetická funkce – vyvolává estetické prožitky
- rekreační účinky – slouží k odreagování

Jelikož kniha přispívá k formování osobnosti, je velice důležité, aby už malé děti byly vedeny k práci s knihou a aby se tato činnost konala pod odborným dohledem, tedy ve veřejných knihovnách. Velkým problémem dnešní doby je to, že rodiče dětem čtou méně, děti čtou méně a čtou špatně. Nestačí pouze gramotnost sama o sobě, důraz je třeba klást na informační gramotnost (tzn. schopnost práce s informacemi, jejich dešifrování, recepce, reprodukce, pochopení a další využívání). Knihovny jsou instituce, které se soustřeďují na práci s dětmi a mládeží a částečně se tak zapojují do vzdělávání ke čtenářské a informační gramotnosti.

Mezi akce, které knihovny na podporu čtenářství pravidelně pořádají, patří:

- Ason Klub – akce na podporu mladých autorů
- Pasování prvňáčků na čtenáře
- Den pro dětskou knihu – soutěže, hry, předčítání v knihovně
- Noc s Andersenem – akce, při které děti přespávají v knihovně, doplněné bohatým programem
- Anketa SUK – anketa vyhodnocující nejlepší a nejčtenější dětské knihy za uplynulý rok

Čtenářství

Čtenářství je plánovité a cílené rozvíjení četby za pomoci školy, knihoven a jiných vzdělávacích institucí, často je doprovázeno institucionálně organizovanými kampaněmi a podpůrnými akcemi. Pojem čtenářství se používá zejména v souvislosti s dětskou populací. Od čtení se čtenářství liší tím, že je vždy spojeno se záměrnou dobrovolnou činností, se zálibou.

S výchovou ke čtenářství je důležité začít co nejdříve. Dítě zpočátku bývá pozorným a vděčným posluchačem, během školní docházky se pak pozvolna stane aktivním čtenářem. Doporučuje se střídání se ve čtení s dospělým, aby se z četby pro dítě nestala pouze nutná povinnost. Podle Rajdlové má v počátcích dětského čtenářství velký význam čtení nahlas, které později vystřídá čtení potichu (dítě si čte ve škole, doma a začíná i se čtením v knihovně). Dále je v této fázi čtenářského vývoje dítěte důležitý vhodný výběr textů, dítěti usnadní četbu zejména vhodná grafická úprava textu, jakou je větší typ písma, přitažlivé ilustrace, přehledné členění textu. To by mělo být také vodítkem pro knihovníka, který doporučuje malému čtenáři vhodný typ knih ke čtení.

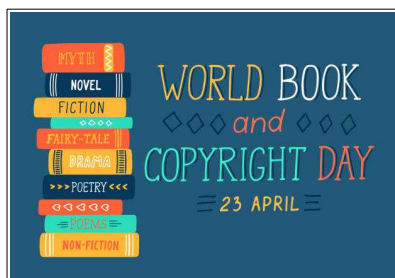
Jedním z moderních způsobů výchovy ke čtení je také osobní kniha – je přizpůsobena konkrétnímu čtenáři a vytištěna v jediném exempláři přímo pro něj. Dítě se prokazatelně lépe soustředí, pokud příběh pojednává o něm.

V podpoře čtenářství a rozvoji dětské četby je dále důležité hlasité předčítání. Podle Kovařikové by bylo vhodné, aby každý den končil čtením či vyprávěním. Večerní čtení by se nemělo vynechat, protože dítě je pak vnímá jako stejně důležitou součást života, jako jsou jídlo, hygiena nebo pracovní povinnosti. Pokud se vypráví říkadla nebo příběhy z paměti, je dobré držet knihu v ruce, listovat v ní a ukazovat obrázky, ke kterým se vyprávěné váže. Každé dítě se jinak vyvíjí a podle toho se také různou rychlostí vyvíjí jeho vztah k obsahu a formě literatury. Je dobré vědět, co se hodí pro kterou věkovou skupinu, aby se dítě nenudilo něčím, co ho už nezajímá, ale také něčím, čemu ještě nerozumí. Důležité je číst dětem pravidelně a nepřestávat ani ve chvíli, kdy se dítě naučí „technicky“ samo číst. Pro dítě je vlastní čtení dlouho jen práce a povinnost a poslech předčítání radost a zábava.

Postup předčítání by měl být podle Kovařikové následující:

- seznámit dítě s knihou – stručně povyprávět o obsahu, ukázat obrázky, půjčit dítěti knihu do ruky
- motivovat ke čtení – navození atmosféry, např. prostřednictvím zážitků dětí
- vlastní čtení – mělo by být nepřerušované
- práce s textem – následuje po vlastním předčítání, jedna z nejdůležitějších fází předčítání

Propagaci četby a podpoře čtenářství se v České republice věnují jednotlivé organizace s vlastními projekty a kampaněmi v lokálním i celorepublikovém rozsahu. Jsou to zejména městské a regionální knihovny zaštiťované Svazem knihovníků a informačních pracovníků České republiky (SKIP), Česká sekce IBBY (International Board on Books for Young People při UNESCO), společnost Svět knihy při Svazu českých knihkupců a nakladatelů, Klub ilustrátorů dětské knihy, Obec spisovatelů, Veletrh dětské knihy v Liberci, a také nakladatelé knih pro děti a mládež se svými knižními kluby nebo knihkupci.

Světový den knihy a autorských práv (World Book Day and Copyright Day) – vyhlášen světovou organizací UNESCO na 23. dubna. Akce se snaží různými aktivitami podporovat čtení v souvislosti s ochranou duševního vlastnictví autorů.

Březen – měsíc čtenářů – akce navazuje na předchozí Březen – měsíc knihy, později Březen – měsíc internetu. V roce 2010 proběhl nultý ročník zacílený přímo na čtenáře. Cílem akce je zjistit aktuální stav čtenářství, zjistit, proč čtenáři do knihoven nechodí, co je potřebné změnit, propojit čtenáře, organizace a instituce zabývající se četbou a čtenářstvím ke společné mediální kampani.

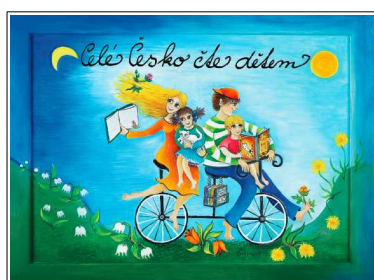
Mezinárodní den dětské knihy – je vyhlašován od roku 1967 pod záštitou Mezinárodního sdružení pro dětskou knihu (International Board on Books for Young People, též IBBY) a symbolicky připadá na 2. duben, den výročí narození Hanse Christiana Andersena. Na oslavu MDDK je každoročně pořádána mezinárodní akce Noc s Andersenem.

Týden knihoven – vyhlašuje od roku 1996 sekce veřejných knihoven SKIP, připadá na první týden v říjnu. Týden knihoven zahajuje Velké říjnové společné čtení. Dále je udělována cena Knihovna roku, a to jako ohodnocení dlouhodobých zásluh o rozvoj knihovnictví v obcích nebo za mimořádný přínos k rozvoji veřejných knihovnických a informačních služeb.

Den pro dětskou knihu – předvánoční akce k propagaci knih a čtenářství, připadá na poslední neděli před adventem.

Už jsem čtenář – kniha pro prvňáčka – cílem projektu je rozvoj četby hned od prvních měsíců školní docházky dětí, vytvoření základů návyků pravidelného čtení a potřeby využívat pro získávání vědomostí veřejné nebo školní knihovny i ostatní kulturní instituce v místě bydliště.

Projekt **Celé Česko čte dětem** – v rámci osvětové činnosti pořádá společnost konference a přednášky, jejichž cílem je seznámit osoby (tzv. tvůrce veřejného mínění) ze škol, školek, knihoven, nemocnic a dětských domovů s problematikou dětské četby, předčítáním a aktivitami tohoto projektu. Projekt zaštiťuje Ministerstvo kultury České republiky, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a mezinárodní organizace UNICEF.

Kampaň **Rosteme s knihou** – propagační kampaň na podporu čtení knih v České republice byla zahájena na veletrhu Svět knihy Brno 2005. Projekt je realizován ve spolupráci s profesními a mediálními organizacemi a subjekty, které působí v oblasti propagace četby, příp. aktuálně pracují na projektech, jež se této problematiky týkají. Projekt je zaměřen na zvyšování čtenářské gramotnosti.

Vedle řízených kampaní a akcí propagujících četbu a čtenářství dále existují projekty, které prostřednictvím webových stránek či databází nabízí uživatelům konkrétní tituly k přečtení. Jedná se o tzv. projekty zaměřující se na doporučení četby.

Informační gramotnost

Informační gramotnost (information literacy) je znalost a uvědomění si, kdy a proč potřebujeme informace, kde je najít a jak je vyhodnotit, použít a jak je sdělovat etickým způsobem. Informační gramotnost není zaměnitelná s počítačovou gramotností, protože u informačně gramotného jedince se předpokládá počítačová gramotnost, naopak počítačově gramotný jedinec nemusí být nutně informačně gramotný.

Poprvé byl termín informační gramotnost použit tehdejší prezidentem Information Industry Association Paulem Zurkowskim v roce 1974. Informačně gramotný byl podle něj jedinec „připravený používat informační zdroje při práci, který se při řešení problémů naučil využívat širokou škálu technik a informačních nástrojů stejně jako primární zdroje“.

Roku 1989 byla zveřejněna ve zprávě Komise pro informační gramotnost asi nejčastěji používaná definice. K dosažení informační gramotnosti musí být jedinec schopen rozeznat, kdy potřebuje informace, vyhledat je, vyhodnotit a efektivně využít. Informačně gramotní lidé se naučili, jak se učit. Vědí, jak se učit, protože vědí, jak jsou znalosti uspořádány, jak je možné informace vyhledat a využít je tak, aby se z nich další mohli učit. Jsou to lidé připravení pro celoživotní vzdělávání, protože mohou vždy najít informace potřebné k určitému rozhodnutí či k vyřešení daného úkolu.

Podle Dombrovské se informační gramotnost rovná součtu funkční a informační gramotnosti, přičemž počítačová gramotnost je jednak součástí informační gramotnosti a jednak základnou pro rozvoj funkční gramotnosti ve společnosti, která je na informačních a komunikačních technologiích založena.

Podle Odborné komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost na vysokých školách je informační gramotnost chápána jako funkční gramotnost v informační společnosti, společnosti na rozvoji takových technologií založené. K funkční gramotnosti proto přidáváme ICT gramotnost, jako schopnost uživatelské práce s počítačem (a dalšími nástroji) a sítěmi (zejména internetem), zdůrazňujeme však, že práce s ICT je vždy práce s nástroji a podporuje ostatní složky informační gramotnosti.

Z praxe knihovníků a informačních knihovníků se ukazuje potřeba zdůraznit ještě jeden aspekt práce s informacemi, a to etický přístup a znalost práv a povinností, které s informacemi souvisí. Tedy je nutno vědět, že použité zdroje je třeba řádně citovat a nakládat s nimi bez porušování autorského práva.

Ve dnech 24. až 28. června 2012 proběhla v Moskvě mezinárodní konference o mediální a informační gramotnosti pro znalostní společnost.

PROČ ČÍST?

- ♥ Čtení je zábava,
- 🕒 6 minut sníží stres o 68%,
- 📖 pomáhá s usínáním,
- 😊 je časem pro sebe,
- 🌈 uvolňuje napětí a snižuje depresi,
- 😊😊 pomáhá pochopit pocity a chování druhých,
- 🤝❤️ dělá nás vstřícnějšími,
- ❤️🩺 zlepšuje naše zdraví :)

Zúčastnilo se přes 130 účastníků ze 40 zemí celého světa. Jeden z bodů definoval mediální a informační gramotnost následovně: „MIG je definována jako kombinace znalostí, postojů, dovedností a postupů potřebných pro přístup, analýzu, hodnocení, používání, vytváření a komunikaci informací a znalostí kreativními, legálními a etickými cestami, které respektují lidská práva. Mediálně a informačně gramotní jednotlivci by měli být schopni použít různá média, informační zdroje a kanály ve svém soukromém, profesionálním i veřejném životě. Vědí, kdy a jakou informaci potřebují a k čemu a vědí kde a jak jí získat. Chápu to, kdo a proč informaci vytvořil, stejně jako roli, povinnost a funkci médií, informačních producentů a paměťových institucí. Zvládají analyzovat informace, zprávy, přesvědčení a hodnoty přenášené prostřednictvím médií a jakých-

koliv producentů obsahu a jsou schopni informaci zhodnotit. MIG kompetence tak přesahují kompetence spojené s informační a komunikační technologií a zahrnují i učení, kritické myšlení a interpretační dovednosti napříč odbornými, vzdělávacími a společenskými hranicemi. MIG se týká všech typů médií (orální, tištěné, analogové i digitální) a všech forem a formátů zdrojů.“

Ke zvýšení gramotnosti vede informační výchova. Zatímco informační gramotnost je cílem, informační výchova je proces, který k tomuto cíli vede. Získání informační gramotnosti není jednorázovou záležitostí, ale má kontinuální a dlouhodobý charakter, z toho důvodu nemůže být ani informační výchova omezena na určitou fázi vývoje osobnosti ani na určitý stupeň vzdělávání, avšak měla by fungovat ve všech stádiích vývoje člověka a na všech stupních vzdělávání.

V rámci informační výchovy na vysokých školách byly Odbornou komisí pro informační vzdělávání a informační gramotnost stanoveny standardy pro znalosti, schopnosti a dovednosti informačně gramotného vysokoškolského studenta, které se však týkají pouze jeho studia a odborné práce v oboru, tak že:

- je schopen porozumět odborným textům svého studijního oboru, abstrahovat z nich podstatné myšlenky a zároveň sám psát odborné texty s využitím poznatků z informačních zdrojů, které cituje s ohledem na autorský zákon a podle zásad tvorby bibliografických citací
- zná a sleduje klíčové informační zdroje svého studijního oboru, na základě pokročilých způsobů vyhledávání a s ohledem na právní i morální aspekty této činnosti z nich umí získat relevantní informace a takto vyhledané informace různého typu a formátu organizuje a uchovává pro další využití při své odborné práci
- využívá prameny numerických a technických informací, vyhledává a zpracovává numerická a technická data a používá je při své odborné práci
- ovládá mateřský jazyk a dokáže se v něm slovně i písemně vyjadřovat, zná a používá odbornou terminologii svého studijního oboru v mateřském i cizím jazyce, zejména angličtině, na úrovni potřebné k práci s odbornými informačními zdroji a komunikaci v rámci komunity daného oboru
- používá běžně dostupné informační a komunikační technologie potřebné k vyhledání, získání, zpracování a prezentaci informací (různého typu a formátu), které se týkají jeho studia a odborné práce
- je si vědom morálních a právních aspektů využívání informací a pracuje s informacemi v souladu s autorskou etikou a autorským právem

Biblioterapie

Biblioterapie je metoda psychoterapie, která využívá léčebné a podpůrné účinky četby. Měla by sloužit i k rozvoji lidské osobnosti. Často se zaměňuje za čtenářství, které ovšem má rozvíjet především informační gramotnost, nikoliv léčit a podporovat.

Jde o spojení dvou slov řeckého původu: kniha (biblion) a terapie (therapeia). Termín poprvé použil Samuel McChord Crothers v roce 1916. Biblioterapie není náhražkou klasické léčby, ale spíše jejím podpůrným doplňkem. Může být nápomocná při zvládnání složitých životních situací, neboť prostřednictvím četby pacient/klient získá jiný pohled na sebe sama a dozví se nové informace, které mu umožní snadněji překonávat životní překážky. Vhodně zvolená literatura tak může pomoci vyrovnat se s nemocemi, posti-

žením, závislostmi či různými sociálními problémy. Biblioterapie však není určena pouze nemocným lidem, protože funguje i jako prostředek rozvíjení lidské osobnosti. Jejím cílem je snaha vidět člověka jako bytost, jejíž zdravotní stav je silně ovlivňován psychikou.

Biblioterapie nebo terapeutické vyprávění je expresivní terapie, která zahrnuje rozprávění nebo čtení specifických textů za účelem léčení. Používá vztah jednotlivce k obsahu knihy a poezie a vůbec psaného slova jako terapii. Biblioterapie se často kombinuje s terapií psaní (scriptoterapií). Ukázalo se, že je účinná při léčbě deprese. Expresivní znamená, že tyto terapie pracují s výrazovými uměleckými prostředky, které mohou být svou povahou hudební, dramatické, literární, výtvarné nebo pohybové. Používá se také název „umělecké kreativní terapie“ nebo také jednoduše „terapie uměním“. Dalšími expresivními terapiemi jsou: muzikoterapie, arteterapie, dramaterapie a tanečně pohybová terapie.

Biblioterapie je plánovaný čtenářský program určený k usnadnění oživení pacientů trpících duševními

chorobami nebo emočními poruchami s použitím knih vybraných na základě obsahu. V ideálním případě se tento proces uskutečňuje ve třech fázích. Osobní identifikace čtenáře s konkrétní postavou z doporučeného díla, která vede k psychologické katarzi, což vede k racionálnímu vhledu do možností vycházejících z textu, které navrhují řešení problému čtenáře. Doporučuje se asistence vyškoleného psychoterapeuta.

Smysl této terapie je pomocí četby knihy reflektovat zátěžovou situaci, kterou daná osoba prožívá, což může u pacienta přispět k uvolnění nahromaděného napětí, dále také ke katarzi, vhledu a uvědomění si prožívaného problému a k následnému přijetí a vyrovnání. Může vést i k znovuoživení radosti pacienta ze života či podpoře osobní spokojenosti. Proces se zaměřuje především na emoční vnímání vybraného díla, důležitá je i racionální složka. Snaží se pozitivně ovlivnit psychosomatický stav léčeného a posílit psychickou odolnost a vyrovnanost. Samotná četba navíc pomáhá k rozvoji fantazie, tvořivosti, kritického myšlení či komunikačních dovedností, čímž se v mozku jedince utváří nový endocept.

Terapie je vhodná pro všechny věkové a sociální skupiny, vybírají se beletristické či naučné knihy. Podle počtu osob se dělí na individuální (léčba svépomocí) a skupinovou (sezení skupiny, kterou vede psychoterapeut nebo knihovník).

Jedná se o interdisciplinární terapii, kterou vedou psychoterapeutové, jako asistenti se angažují také poradenští psychologové a knihovníci-biblioterapeuti (kteří především pomáhají s vhodným výběrem knih) i pedagogové (především sociální pedagogika) či sociální pracovníci.

Biblioterapie je velmi mladý interdisciplinární obor, který se konstituoval na základech psychiatrie a psychologie. První zmínky o terapii prostřednictvím knih jsou ale mnohem starší. Koncept knihovny jako „domu pro uzdravení duše“ je znám podle řeckého historika Diodora Siculuse již z doby Ramsese II., krále Egypta, který měl tento nápis nad vchodem královské komnaty, kde uchovával knihy. Tento fakt Siculus uvádí v díle Bibliotheca historica. V 1. století n. l. udržoval Galén, římský filosof a lékař Marka Aurelia, lékařskou knihovnu nejen pro potřeby své, ale i svých léčebných lázní Asclepion.

Dalšími historickými doklady biblioterapie mohou být i čarodějná zaříkadla, prastaré mýty a posvátné spisy, příběhy, písně, eposy či například modlitby. Teprve 20. století přineslo posun ve vnímání biblioterapie jako plnohodnotného vědního oboru. Průkopníkem se staly Spojené státy americké, kde začaly vznikat příslušné instituce, vydávaly se tematické časopisy a vznikaly první biblioterapeutické fondy v knihovnách při zdravotnických zařízeních pro potřeby pacientů. Na začátku 19. století Benjamin Rush prosazoval využití literatury v nemocnicích pro „zábavu a výuku pacientů“. Samotný termín biblioterapie, jenž se dostal do lékařských slovníků, vytvořil Samuel Crothers v článku Atlantic Monthly v srpnu 1916. Důležitou roli hrála biblioterapie během 1. světové války, kdy vojenská knihovnická služba umístila knihovnické ve vojenských nemocnicích, kde spolupracovali s lékaři na zmírnění psychických následků války. Po válce se knihovníci pokoušeli tyto myšlenky implementovat v nemocničních knihovnách. Na začátku 20. století, se začaly zřizovat knihovny také v pečovatelských domech, rehabilitačních střediscích, ve věznicích či v centrech pro uprchlíky.

Biblioterapie existuje v mnoha podobách. Časté je členění na biblioterapii individuální a skupinovou. Jiné dělení popisuje biblioterapii klinickou, institucionální a vývojovou. Hojně užívané je členění biblioterapie dle používaných literárních žánrů.

Typologie:

- biblioterapie klinická (individuální či skupinová) – jedná se o psychoterapeutické sezení, při němž se využívá sebezpoznavací literatura, která pracuje s pocity hledání, projekce či katarze
- biblioterapie institucionální – mívá didaktický charakter, vybírá literaturu, která pojednává o onemocnění daného pacienta, nebo se zaměřuje na relaxační literaturu, používá se především u hospitalizovaných pacientů, využívá se především nemocničních knihoven, kde pracují specializovaně vyškolení knihovníci, kteří sami kontaktují pacienty a nabízejí jim vhodnou literaturu, která jim zvedne náladu, knihovník by měl zhodnotit intelektuální úroveň a čtenářskou angažovanost pacienta a podle toho volit svá doporučení, výběr knih související se zdravotním stavem je konzultován s ošetřujícím lékařem
- biblioterapie vývojová – zaměřená na jedince či skupiny osob bez zdravotních problémů, snaží se pomocí didaktických textů rozvíjet psychologický vývoj

Dílčí metody:

- Hagioterapie – léčba prostřednictvím náboženských textů
- Imagoterapie – využívá vcítění se do postav hlavního hrdiny (napodobování jeho jednání a chování)
- Poetoterapie (také poezioterapie) – terapie prostřednictvím poezie

- Pohádkoterapie – léčba skrze dětskou literaturu (především pohádky)
- další možností je využít samotné tvorby pacientů (básně, próza), jedná se však spíše o artererapii či kulturoterapii

Oblasti, ve kterých je možné biblioterapeuticky působit, lze definovat na základě cílových skupin čtenářů podle jednotlivých zátěžových situací:

- násilí – do této skupiny patří témata jako: domácí násilí, násilí páchané na dětech, fyzické a psychické násilí, sexuální násilí, znásilnění, šikana
- těžká onemocnění – pod tuto skupinu patří lidé s poruchou centrální nervové soustavy a s poškozením mozku, patří sem: dětský autismus, dětská obrna, Downův syndrom, mentální retardace, poruchy míchy a úrazy páteře, dále vážná onemocnění jako rakovina, AIDS, tuberkulóza apod.
- duševní poruchy – pod tuto skupinu patří: poruchy příjmu potravy (bulimie, anorexie), deprese, psychózy, neurózy, schizofrenie, paranoia, manická schizofrenie, různé deviace atd.
- závislosti – zde jsou podskupinami závislí na drogách a na alkoholu
- život s handicapem – tato skupina se dělí na podskupiny podle jednotlivých postižení a handicapů: zrakově postižení lidé, tělesný handicap, sluchově postižení lidé
- smrt a umírání

Základní rozdělení ještě může být rozšířeno o problémy v mezilidských vztazích a o hledání smyslu života.

Biblioterapeutické činnosti se díky oborové provázanosti mohou věnovat psychologové, psychoterapeuti, zdravotníci, knihovníci, sociální pracovníci aj. I tady platí, že biblioterapeut musí mít k výkonu této náročné práce určité předpoklady: osobnostní předpoklady (např. emoční stabilita, schopnost empatie aj.); vzdělání a zkušenosti; vlastní motivace a schopnost sebereflexe.

Nároky na osobnost terapeuta také vycházejí z kategorie klientů, s nimiž pracuje. Při práci s dětmi je vhodné pedagogické vzdělání vedle psychologického, u seniorů se zase hodí vzdělání sociální. Důležitá je biblioterapeutova otevřenost, nadhled a také důvěryhodnost.

Pro osobu biblioterapeuta je nutné uvědomit si, k jakým mechanismům v nitru klienta dochází. Jsou to tyto fáze:

- Identifikace – klient se ztotožní s fiktivním literárním hrdinou a skrz něj probíhá projekce obtíží klienta samotného
- Katarze (očistění) – fáze přichází v okamžiku odblokování nahromaděných emocí, obvyklé jsou výrazné emocionální projevy, což klade nároky na osobu biblioterapeuta
- Náhled – klient porozumí svému problému, dochází k pochopení jeho příčin a reakcí jak své vlastní osoby, tak lidí ze svého okolí
- Přijetí (užití) – klient přijímá nový způsob myšlení i chování, disponuje poznatky, které se liší od těch, které měl před biblioterapií a je připraven využít je v běžném životě

Hagioterapie

Hagioterapie je psychoterapeutická metoda, jejíž název je odvozen z řeckých slov „therapeia“ – péče, léčba, a „hagios“ – svatý, čistý, posvátný. Představuje směr skupinové existenciální psychoterapie, jehož cílem je očistění života od dysfunkčních vzorců chování, a jedním z jejích nástrojů je projektivní práce s posvátnými, v tomto případě biblickými texty. V České republice se používá od roku 1992, zejména při léčbě látkově závislých, věřících i nevěřících.

Termín hagioterapie se v ČR používá pro označení formy existenciální psychoterapie, která se vyvinula z metod pastorační terapie a duchovního poradenství, jak byly praktikovány v dobách normalizačního režimu v podzemních strukturách české katolické církve. Po revoluci v roce 1989 byla tato metoda rozvíjena ve skupinách pacientů zejména dr. Prokopem Remešem (Psychiatrická léčebna Bohnice) a posléze byla zformována do uceleného teoretického systému.

Bezprostředním cílem hagioterapie je posilování zralých algoritmů lidské psychiky v oblasti existenciálních a hodnotových struktur. Vzdáleným cílem hagioterapie je proměna životního vzorce neseného emocí nespokojené touhy po tom, co člověk nemá („homo economicus“), v životní vzorec nesený emocí radostné vděčnosti za to, co člověk má („homo religiosus“). Termíny homo economicus a homo religiosus jsou blízké tomu, co Erich Fromm označuje jako životní modus „mít“ a „být“ a proměna charakteru člověka od modu „mít“ k modu „být“ představuje totéž, co bývá v oblasti spirituality označováno termínem obrácení, probuzení, znovuzrození či osvícení. Na rozdíl od pastorační terapie hagioterapie nevychází

z premisy existence Boha, ale z premisy všeobecné přítomnosti náboženských struktur v lidské psychice. Na rozdíl od pastorační a životního koučování k dosahování životních cílů užívá psychotherapeutických postupů.

Na empirické rovině vychází hagioterapie ze zásady metodologického ateismu – hovoří o tom, jak se člověk vztahuje ke své potřebě být náboženský, potřebě, která je daná geneticky, je evolučně výhodná a je to mimořádně intervenující síla; jedná se o rovinu, v níž je možno fenomén náboženskosti zkoumat vědeckými metodami. Nepracuje s věroučnými obsahy, ale s psychickými strukturami, které se s náboženskostí pojí – se strukturami existenciálními (např. s otázkami smyslu života, hodnot, vztahů, smrti, zodpovědnosti atd.), numinózními (například s postoji obdivu, vděčnosti, lásky či sebeobětování) a morálními (dobro a zlo, vina, trest, odpuštění). Projektivní práce s těmito strukturami napomáhá k objevování nových, prospěšných či méně destruktivních způsobů chování, sebeprožívání a vztahování se ke světu. Na existenciální rovině však namísto postulátu základní životní nesmyslnosti a tragičnosti, jak ho předkládají někteří představitelé tradiční existenciální psychoterapie (I. Yalom), klade postulát o základní smysluplnosti a naději. Postulát metodologického teismu, tedy postulát žít, chovat se a rozhodovat tak, jako by život měl smysl a naději, jako by život byl dialog a jako by existoval Bůh, považuje za jediný konzistentní s geneticky danou strukturou lidské mysli.

Základní model lidské psychiky z hlediska hagioterapie vychází z poznatku, že člověk je konstituován propletením tří základních existenciál:

- Vědomím smrtelnosti – základní poznání každého z nás o sobě samém spočívá v poznání naší bezvýznamnosti. V poznání, že každý z nás je prach, který může být pro svoji nicotnost, slabost nebo hříšnost odmítnut, ponížen, opuštěn nebo zničen. V konečné instanci vyjadřuje toto poznání nej-očividnější nevyhnutelnost našeho bytí – vědomí naší vlastní smrti.
- Úzkostí z neexistence – základní reakcí člověka na smrt je úzkost. Víme, že jednou zemřeme, rozumem si uvědomujeme fakta a naše mysl – přesněji její nevědomá část, která nás chrání před přemírou úzkostí – disociuje, tedy odděluje strach ze smrti od našeho vědomí. V jistém smyslu však každá úzkost a každý strach, který prožíváme, je nejen strachem z odmítnutí lidmi, světem nebo Bohem, ale na nejhlubší rovině i strachem z vlastní smrti a neexistence.
- Obránami – abychom unikli úzkosti, která nám brání, abychom chovali ke světu, Bohu i ostatním lidem spontánní city, hledáme cesty, jak se se svými pocity vypořádat. Skrýváme svoji autenticitu a hrajeme „role“ – jednou se utíkáme k láskyplné oddanosti a snažíme se přilnout k nejsilnějším osobám, které kolem sebe máme (za základní životní hodnotu považujeme hodnotu „být milován“). Jindy se pokoušíme o vzpouru a boj (a za základní považujeme hodnotu „být uznáván“). A jindy se zase můžeme pokusit vytěsnit ostatní ze svého vnitřního života a emocionálně se od nich distancovat (hodnota „být svobodný“). Ve zdravých mezilidských vztazích se kroky „k“ ostatním, „proti“ nim nebo „od“ nich navzájem nevyklučují. Pokud ale tyto kroky začnou být extrémními, stávají se mocným zdrojem bolestí, utrpení až případné psychopatologie lidské duše.

Cílem života jedince je dosažení pozitivní emoční bilance. Objevuje se v druhé polovině života, a specifické je, že dosažení pozitivní emoční bilance se usiluje dojít cestou kontempace již existujících daností. Je výrazem základního životního postoje Já jsem OK – Ty jsi OK. Základní životní hodnotou je „být“ (= tedy nebýt „nějaký“) a základní životní strategií je činit dobro (outgoing) z důvodů vděčnosti za přijaté dobro (incoming).

Hagioterapie vychází z dynamického pojetí lidské spirituality a opírá se o upravený čtyřstupňový model její ontogeneze, jak ho zformuloval M. Scott Peck. Tento model nepopisuje obsah morálních imperativ – „co“ je správné – ale jejich strukturu – „jak“ má být správné nacházeno. V hagioterapeutické praxi nejde o obsahovou indoktrinaci člověka, ale o pomoc ve strukturálním rozvoji jeho osobnosti. Terapeutický proces je řízen tak, aby při něm docházelo k náhledu, že stávající stav nedokáže relevantně strukturovat vnitřní zkušenost člověka, a současně se vynořovala nabídka strukturace vyššího řádu. Pro každého má tak případná pomoc v řešení jeho problémů zcela jiný charakter. Asociálnímu jedinci je například začlenění do nějaké organizace s pevnými pravidly typu protialkoholní komunity, církve, sportovního klubu výrazně větší pomocí, než vědeckému pracovníkovi racionální a pragmatické mysli apod.

Dnešní psychoterapie užívá Bible dvěma odlišnými strategiemi a hagioterapie se inspiruje zejména druhou z nich. První strategie vnímá Bibli jako svého druhu „učebnici“ o člověku, která (mimo jiné) pojednává o stejných tématech jako psychologie: o lidské bolesti, radosti, samotě, smrti i o nezvládnutelné agresivitě či sexualitě. Navíc však obsahuje i v textu skryté návody, jak s těmito tématy terapeuticky zacházet. Druhá strategie vnímá Bibli jako „zrcadlo“ lidského nitra, tedy jako materiál pro subjektivní projekční zpracování. Tento terapeutický přístup předpokládá, že každý člověk má své vlastní specifické předporozumění, dané jeho osobní zkušeností a postoji k sobě a ke světu, a na toto předporozumění se zaměřuje hagioterapie, která s ním terapeuticky pracuje metodami analytické práce – hlubinně analyticky a existenciálně analyticky. Hlubinně analytický přístup k Bibli poprvé rozvinul německý psycholog a teolog Eugen Drewermann ve svém díle Hlubinná psychologie a exegeze. Drewermann v něm vychází z předpokladu, že autoři Bible promítali do biblických příběhů archetypální obrazy svého nevědomí, a tyto obrazy mají moc rezonovat s obrazy a symboly uloženými v duši čtenáře. Pečlivým nasloucháním jejich tónům mu mohou umožnit lépe poznat sebe sama. Podle Drewermanna se nemá smysl přít o to, co se v Bibli reálně historicky událo a co je ve vyprávění symbolem. Podstatné je to, že Bible nám vykládá, co se stalo, tak aby to pro nás mělo uzdravující význam. Průběh výkladu textu má být analogický výkladu snů, v němž se umění interpretace zaměřuje na dvě roviny. Při první vystupuje příběh jako metafora životní situace, v níž se člověk nachází (objektivní pohled), při druhé vystupuje příběh jako metafora intrapsychoického stavu člověka (subjektivní pohled), v níž se to, co se zdá být „reportáží“ o událostech vnějšího světa, vyjevuje jako příběh utkaný ze spletnosti vnitřních procesů.

Existenciálně analytický přístup vychází z logoterapeutické školy Viktora Frankla a jeho žáka Alfrida Längleho. Podle nich představuje každá situace výzvu pro lidské svědomí k naplnění nějakého smyslu. To má důležitý psychoterapeutický význam, neboť smysl je mohutná síla, kterou může člověk použít zejména při hledání analogií mezi tam-a-tehdy biblického příběhu a zde-a-nyní života každého čtenáře. Biblické příběhy obsahují věčné motivy smrti, viny, hodnot, smyslu a představují je v obrazech či symbolech života lidí dávných dob. To může být inspirací, nabídkou a možností pro další seberealizaci a inspirací pro cíl, ke kterému se člověk může vztáhnout, přidržet se ho a jít za ním. Hagioterapie se uskutečňuje formou tematických psychoterapeutických skupin, direktivně řízených ve směru hlavního požadavku na úzdravu, jíž je v rámci léčby závislostí dlouhodobá abstinence. Témata čerpají svoji inspiraci reflexí biblických textů, na každém sezení vždy jediného konkrétního příběhu, který klienti rozvádějí projektivním způsobem směrem k důležitým existenciálním otázkám člověka. Protože ovšem v této oblasti existuje nebezpečí bezemoční intelektualizace, užívá hagioterapie určitých technik se záměrem převádět dané příběhy a témata do konkrétního „jazyka reality“ daného člověka. K tomu slouží vzájemné překládání „jazyků“, dovádění postojů do extrémů a shrnující strategie s daným příběhem: „O čem to vlastně je?“.

Česká Společnost pro hagioterapii a pastorační medicínu byla založena 1. ledna roku 2000 v Psychiatrické léčebně Bohnice jako neformální sdružení laických i profesionálních terapeutů, kteří se ve své činnosti pohybují v hraniční oblasti mezi existenciální psychoterapií a náboženstvím. Předsedou společnosti byl na ustavujícím setkání zvolen MUDr. Mgr. Prokop Remeš a svoji činnost provozuje Společnost prozatím spíše ve formě klubu. Někteří členové Společnosti jsou současně členy i jiných odborných grémií zabývajících se obdobnou problematikou (např. Sekce náboženské psychologie při České psychologické společnosti) a nabízejí své zkušenosti, případně i výukové hagioterapeutické programy a workshopy v církevním i psychoterapeutickém prostředí.

Pohádkoterapie

Tato dílčí metoda měla největší ohlas v Polsku na přelomu 20. a 21. století. Největší účinky byly zaznamenány na dětech ve věku od 4 do 9 let. Výběr knih je zaměřován především na potlačení strachu, omezení emocionálních problémů a zklidnění. Existují tři druhy terapeutických pohádek: psychoterapeutické, výchovně psychologické a relaxační. Text by měl obsahovat problém, se kterým se dítě potýká (např. narození sourozence), a zároveň by mu mělo být jasné, že se jedná o fikci.

Pohádka, původně žánr lidové slovesnosti, představuje obvykle kratší prozaický epický fiktivní příběh zalidněný nežřídka nadpřirozenými bytostmi, jako jsou čarodějnice, vodníci, čerti, víly, skřítky, draci nebo mluvící zvířata. Pohádky jsou často neoddelitelné od mýtů a mohou se v nich zrcadlit skutečné historické události.

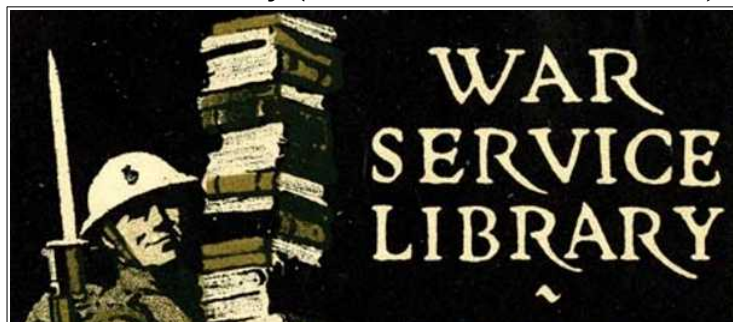
Cílem pohádek je pobavení a poučení posluchače či čtenáře. Pro děti bývají pohádky oblíbenými uspávkami, zároveň jim však zprostředkovávají mnoho informací o světě.

Pohádky a příběhy mají pro dítě silný emocionální náboj. Jsou prostředkem relaxace, uspokojují zvědavost, napomáhají jak rozvoji fantazie a obohacování slovní zásoby, tak i utváření vlastních názorů a postojů.

Co se týče samotné práce s textem, po receptivní části (texty jsou dětem předčítány, starší děti si je mohou číst samy) by mělo následovat aktivní terapeutické zpracování vyprávěných pohádek a příběhů.

To může probíhat buď slovními asociacemi, převyprávěním příběhu vlastními slovy, přetvářením nebo dotvářením textu. Zamyšlením se nad textem, sdělováním, co děti zaujalo.

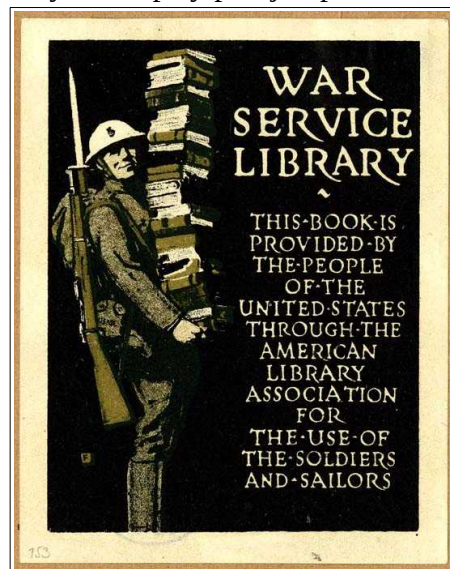
War service library (Válečná knihovnická služba)

Tak vypadá knižní značka, která se nachází ve sbírce exlibris Národního muzea. Exlibris, pravděpodobně z roku 1917, pochází ze sbírky exlibris Knihovny Národního muzea z fondu K. J. Obrátla, který má ve své správě Oddělení knižní kultury. Autor zůstává neznámý, exlibris je provedeno technikou litografie. Text na grafice dále říká, že: „Tuto knihu poskytl americký lid svým vojákům a námořníkům skrze Americkou knihovnickou společnost“ (ALA). Účelem exlibris bylo označit knihy a časopisy putující přes oceán americkým vojákům do výcvikových táborů, na frontu a námořníkům.

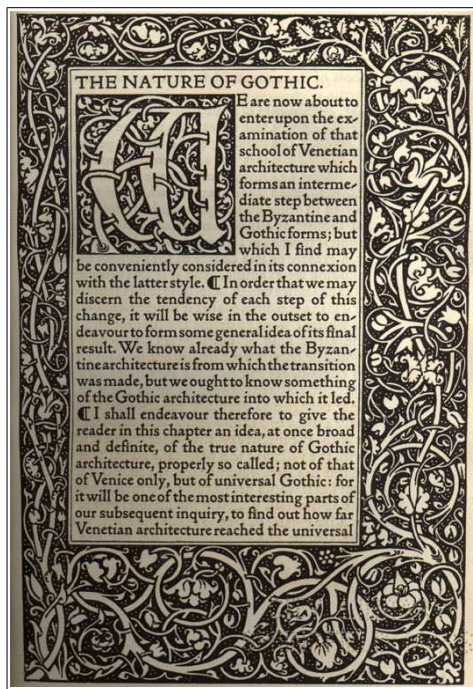
War service library (WSL) byla zavedena v roce 1917 Americkou knihovnickou společností a jejím smyslem bylo, vedle dalších služeb, pomocí literatury zmírnit válečné útrapy vojáků bojujících v zákopech stejně jako vojáků v nemocnicích a lazaretech, a to včetně těch, kteří na bojištích přišli o zrak (knihy v Braillově písmu). Po válce se ALA rozhodla zanechat knihy ve Francii. Na 30 000 svazků se stalo základem Americké knihovny v Paříži, jejímž posláním bylo za prvé sloužit jako pomník americkým vojákům padlým v 1. světové válce a za druhé zprostředkovávat americkou literaturu evropským studentům, novinářům a spisovatelům.

V roce 1920 také vzniklo pro knihovnu nové exlibris, zinkografické, které je užíváno dodnes – opasek rámuje knihu a dvě pušky a devízu vyjadřující naději v dlouhotrvající budoucí mír – „Atrum post bellum ex libris lux.“, volně přeloženo: „Po hrůzách války přináší knihy světlo“. Autor je, stejně jako u prvního exlibris, neznámý. Bohužel 2. světová válka v roce 1939 obnovila původní posláním WSL – dodávat knihy, tentokrát však francouzským a britským vojákům. Po celou 2. světovou válku plnila Americká knihovna v Paříži také funkci veřejné knihovny, když byly francouzské knihovny uzavřeny. A i po válce zůstala knihovna aktivní institucí, např. v roce 1955 zpřístupňuje první kolekci knih v Braillově písmu na evropském kontinentu a v roce 1992 získala knihy z pozůstalosti Marlene Dietrichové. Jejím posláním v současné době je vedle zprostředkování anglicky psané literatury a periodik také podporovat děti i dospělé ve čtení v angličtině, pomoci studentům v přípravách na zkoušky v angličtině a svou činností, fondy a sbírkami přispět k porozumění mezi Francií a USA.

Bibliofilie

Bibliofilie nebo bibliofilství (z řec. biblos, kniha a filia, láska, náklonnost), česky knihomilství, znamená lásku ke knihám. Myslí se tím láska ke krásným knihám a tiskům (starým i novým), tedy takovým, které lze charakterizovat jednotou textu, obrazu, grafické úpravy a typografie, papíru, příj. vazby. I tyto krásné knihy se nazývají bibliofilie. Jsou předmětem sběratelství a některé jsou vzácné.

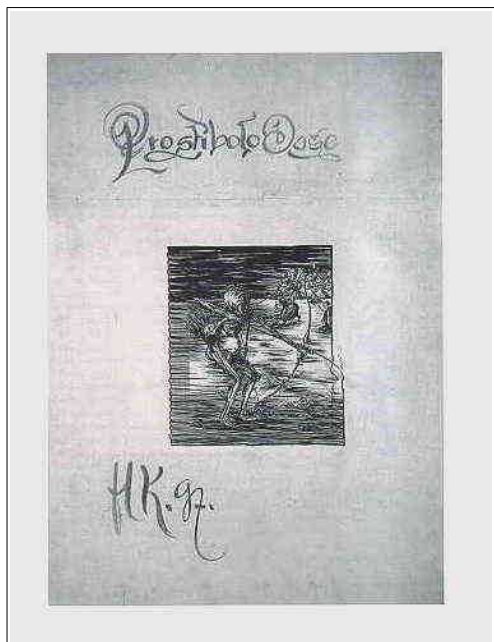
Typografie W. Morrisa

mu úpadku kvality knih. Proti tomu se postavil anglický spisovatel John Ruskin (1819-1900) a výtvarník a reformátor William Morris (1834-1896), zakladatel hnutí Arts and Crafts („umění a řemesla“), který se snažil o obnovu uměleckých řemesel a začal vydávat krásné knihy.

Ruskinovy a Morrisovy myšlenky se rychle prosadily a vydavatelé začali více pečovat i o výtvarnou stránku a dokonalé provedení knih. Zejména krásná literatura sice vycházela v levných vydáních, malá část nákladu se však tiskla na lepším papíře, případně s grafickou výzdobou. Vedle toho začaly vznikat edice bibliofilských knih – většinou básní a krátkých próz v malém nákladu a s originální grafickou výzdobou – určených předně pro sběratele.

Za bibliofilie označují historici již středověké iluminované kodexy a za bibliofila např. krále Václav IV., který vlastnil významnou sbírku těchto kodexů.

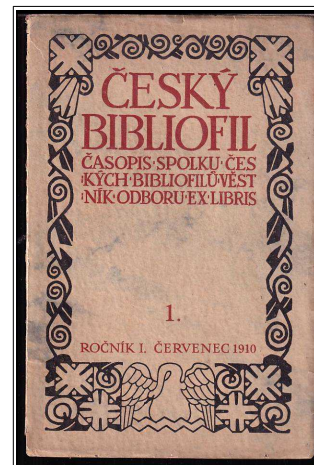
První moderní českou bibliofilsky vydanou knihou je dekadentní básnická sbírka Arnošta Procházký Prostibolo duše. Na počátku roku 1895 ji ve dvou stech číslovaných výtiscích

(z toho prvních 25 exemplářů na papíru holland s autografem spisovatelovým, 175 exemplářů na velinu) vydala Moderní revue v Praze. Kniha má 36 stran a formát 20:25 centimetrům.

Postupně začali takové knihy vydávat například František Topič, Jan Otto, Česká grafická unie a řada malých specializovaných nakladatelů: Josef Florian, Kamila Neumannová, Svatopluk Klír, Ladislav Kuncíř, Arno Sánka, Atlantis a mnoho dalších. S tím souvisel i oživený zájem o typografii a písmo (Karel Dyrynk, Oldřich Menhart), o uměleckou knižní vazbu a drobnou grafiku (ex libris, novoročenky aj.). Z výtvarníků se na této činnosti podíleli například Vojtěch Preissig, Vratislav Hugo Brunner, Adolf Kašpar, Zdenka Braunerová, Jan Konůpek, Mario Stretti, Jaroslav Benda, Josef Richard Marek, Miloš Klicman, František Kobliha, Josef Váchal, Cyril Bouda, Ota Janeček, Vladimír Komárek a řada dalších.

Již roku 1908 byl v Praze založen Spolek českých bibliofilů; prvním předsedou byl v letech 1908-1912 František Táborský.

Prvním výtiskem vydaným Spolkem bylo bibliofilské vydání Kšaftu umírající matky Jednoty bratrské Jana Amose Komenského ve výtvarné úpravě Adolfa Kašpara. Následovaly Slezské písně Petra Bezruče v úpravě Vojtěcha Preissiga. Činnost Spolku nebyla od jeho založení nikdy přerušena.

Bibliosmia, neboli vůně knihy, je potěšení z čichání ke knihám. Tento výraz totiž odkazuje ke knižnímu aromatu. K vůni knih. Knihy totiž mají výraznou vůni. Nově vytištěná kniha voní svěže nebo čistotou. To pochází z kombinace vůně papíru, inkoustu a lepidla použitého v procesu tisku. Stará kniha má naopak sladkou vůni s tóny vanilkových květů a mandlí, což je způsobeno rozkladem chemických sloučenin v papíru.

Jólabókaflód je islandský termín a u nás bývá zpravidla překládán jako vánoční záplava knih. V této zemi je totiž tradicí, že se lidé o Vánocích obdarovávají právě knihami a Štědrý večer pak tráví čtením.

Tsundoku je japonské označení pro počínání toho, kdo nakupuje extrémní množství knih a pak je nestíhá číst.

Bibliomanie je takovou „sestrou“ tsundoku. Jde o potenciální symptom obsesivně kompulzivní poruchy, který se projevuje jako chorobné hromadění knih. Jedinec, jenž bibliomanií trpí, se zahrnuje knihami do takové míry, že je tím narušeno jeho zdraví a sociální vazby.

Abibliofobie je naopak strach z toho, že nebude co číst. Z totálního vyčerpání knižního materiálu. Obava z představy, že po dočtení aktuálního kousku nemáme v zásobě žádný další.

Bibliofobie je strach či přímo nenávisť ke knihám. Ten často pramení ze strachu, že budou mít určité knihy nežádáný vliv na společnost. Bibliofobie kdysi bývala běžnou příčinou cenzury a pálení knih.

Book-Shaming je zostuzování druhého za to, co čte (ať už jde o pohrdání konkrétními tituly či žánrem obecně). Jde zkrátka o shazování osobního knižního výběru dotyčného, které způsobuje, že se za svou četbu cítí méněcenně až provinile.

Knihomol

Knihomol (anglicky: bookworm) je generalizující označení pro hmyz, který škodí a napadá knihy. Poškození knih může být způsobeno různými druhy hmyzu jako jsou moli, brouci a švábi. Hmyz hledající potravu se knihami provrtává nebo je nahlodává ve formě hmyzích larev. Knihy také může poškodit i dřevokazný hmyz napadající dřevěný nábytek, odkud se přesouvá na knihy.

Není znám žádný druh, který by byl primárním škůdcem knih. Knihomolové se soustředí na kožené nebo textilní potahy knih, lepidlo nebo plísně. V případě napadení stránek se obvykle jedná o malé či větší dírky vedoucí skrze všechny stránky.

Termín knihomol se stal idiomatickým označením pro osobu, která čte značné množství knih, tedy metaforicky „žere knihy“.

Pisivka knižní (v angličtině nazývaná booklice – book = kniha, lice = veš) je malý bezkřídlý druh hmyzu z řádu Psocoptera, velikosti cca 1 mm. Pisivky se živí mikroskopickou plísní a dalšími organickými materiály, které se dají najít ve skladovacích prostorech, kde panuje vlhkost. Daří se jim na knihařském klimatu. Obvykle se nachází v archivech, muzeích či knihovnách, kde je zima, vlhko a tma, což jsou ideální podmínky pro růst plísní, které tvoří potravu pro pisivky.

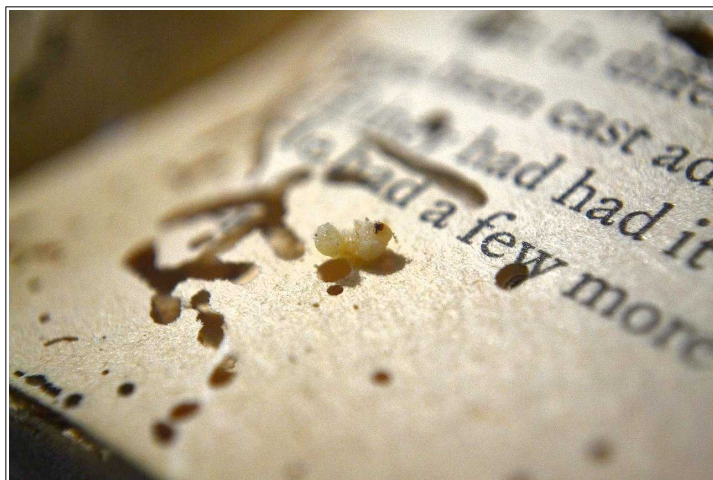
Představa, že pisivky knihám škodí, je omyl. Tyto živočichy lze označit za pomocníky při ochraně knih, které knihy čistí. Přestože člověku nejsou škodlivé, jejich přemnožení by mohlo být problematické. S jejich regulací může pomoci štírek knihový, který se pisivkami živí. Stejně jako pisivky jej lze najít v knihách a knihovnách, kde je vlhko.

Někteří dospělí jedinci brouků požírají papír a vazby knih, ale největší poškození způsobují jejich larvy. Typicky jsou vajíčka nakladena na hranu stránek či hřbet a poté se larvy zavrtají mezi listy či přímo skrze stránky.

Termity jsou druhem hmyzu, který dokáže knihy nejvíce zdevastovat. Sežerou prakticky každou část knihy včetně police, na níž stojí. Termity mohou zcela zdevastovat sbírky knih, dříve než je zamoření hmyzem zjištěno. Některé druhy mravenců mohou poškodit knihy podobně jako termity.

Moli živící se textiliemi se mohou živit i textilními potahy knih. Také se živí rozkládajícími se organickými materiály (včetně papíru) a plísní. Švábi poškozující knihy obvykle požírají škrob v plátěných deskách a papíru. Mohou poničit knihy i svými výkaly.

Šupinušky konzumují části knih obsahující polysacharidy. Papír, který je na krajích lehce roztřepený, je obvykle prací rybenek.

Pro ochranění knih před škůdci je možné použití pesticidů proti hmyzu, ale je třeba zvážit obsažené chemikálie, které mohou mít negativní účinky na knihy i lidské zdraví. Muzea a univerzity chtějí udržovat archivy bez škůdců bez užívání pesticidů. Často používají metody nastavení vhodné teploty. Knihy mohou být uloženy v chladných podmínkách, které zabraňují líhnutí vajíček škůdců, případně mohou být dočasně umístěny do mrazícího boxu, kde mráz zničí všechny škůdce i jejich larvy. Tento způsob se inspiroval v potravinářském průmyslu, který se často potýká s problémy se škůdci.

Termín knihomol se idiomaticky používá pro popis vášnivého nebo nenasytého čtenáře, nevybíravého nebo nekritického čtenáře nebo bibliofila. V počátku se jednalo o termín s negativními konotacemi, pro označení lenocha či flákače, který si raději čte, než by se zapojil do okolního světa, případně pro člověka, který se raději zabývá formálními pravidly a čtením knih. Postupem času termín nabral více pozitivní význam. V Indonésii prý knihomola označují mimo jiné za kutu buku neboli knihoblechu/knihoveš. Rumunština má tzv. șoarece de bibliotecă, což v doslovném překladu znamená knihovně myš. Francouzský knihomol je zván obdobně – rat de bibliothèque (knihovně krysa). A po Norsku nám běhají takzvaní lesehest, což jsou de facto čtoucí koně.

hlavní zdroj: wikipedie, internet

DIAGNÓZA KNIHOMOL

- ❑ **Knihy má vždy přednost. I před vlastní oslavou narozenin.**
- ❑ **Zamilovává se 7 x měsíčně do hlavního hrdiny, i do padoucha.**
- ❑ **Představuje si, že je někdo z příběhu. Zvířata nejsou výjimkou.**
- ❑ **Happyend nebo fiasko nerozlišuje. Při otočení poslední strany propukne v pláč.**
- ❑ **Má raději knihy než lidi. U členů vlastní rodiny je to 50 na 50.**
- ❑ **Fantasy svět neopouští, a když, tak v převleku Galadriel na maškarní bál.**

POKUD SPLŇUJETE ALESPŮ 4 BODY, MŮŽETE SI KONDOLOVAT A GRATULOVAT NAJEDNOU.

Knihy odehrávající se o Vánocích

Abyste si navodili tu správnou vánoční atmosféru, nabízíme některé z knih, jejichž děj se odehrává o Vánocích. Uvedené knihy si samozřejmě můžete vypůjčit v naší knihovně.

Julie Caplinová – Hrad ve Skotsku

Na Skotskou vysočinu se pomalu snášejí první sněhové vločky a předvánoční závod s časem začíná. Izzy McBrideové se ani nesnilo, že zdědí skutečný hrad. A teď se z ní díky odkazu prastrýce Billa stala hradní paní s velkými plány a mizivou hotovostí. Její excentrická matka Xanthe našťestí sehnala první dobře placící hosty, jejichž peníze pomohou prostory zvelebit. Střechou sice stále ještě zatéká, ale počet obyvatel hradu nečekaně roste. Zbývá už jen maličkost – během pár týdnů před Vánoci proměnit chátrající hrad v kouzelný hotel. Naštěstí má k ruce pár pomocníků, kteří se pustí do renovace spolu s ní. Jedním z nich je i Ross, na kterého Izzy myslí víc, než by se jí líbilo. Vždyť ona přece musí chystat sváteční menu, a ne dumat nad tím, co se tomu tajemnému spisovateli honí hlavou...

ukázka z knihy:

„Když Izzy vykládala těžký kufr z auta, zaslechla pleskání vlajky – kdovíproč pirátské – doprovázené řinčícím sborem kovových spon na stožáru a naříkáním káněte, které plachtilo na vzdušných proudech vysoko nad její hlavou.

Zadívala se na vlajku spuštěnou na půl žerdi a zavrtěla hlavou. Hrad přece potřeboval pirátskou vlajku. Jak jinak. Její matka hrála podle vlastních pravidel.

Vytáhla kufr po kamenných schodech, které byly uprostřed dohladka sešlapané, otevřela těžké dřevěné dveře pobité nýty a přepásané mohutným železným kování a vstoupila na nerovnou dlažbu, o níž byla přesvědčená, že se chvěje ozvěnou stovek dávných příběhů. Tvář jí rozzářil obrovský úsměv. Právě se z ní, Izzy McBrideové, stala oficiální majitelka hradu. Z ní! Hrad Kinlochleven. Co to proboha prastrýce posedlo? Rozhodně to byl šok. Vždycky všichni předpokládali, že hrad dostane jeho bratranec z východního pobřeží. Ale když se s ním setkala na Billově pohřbu, nebyla z něj cítit žádná zášť.

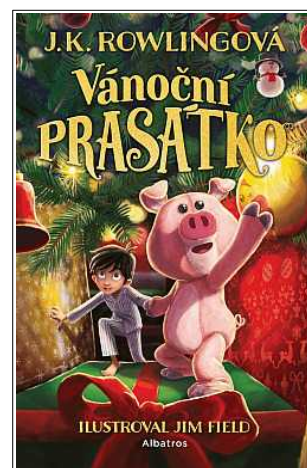
Právě teď potřebovala čaj. Posledních čtyřadvacet hodin strávila na cestách – vracela se z Irska, kde strávila posledních šest týdnů ve slavné kuchařské škole v Killorgally. Potřebovala velký hrnek čaje a jednu z těch směšně předražených sušenek, které si vybrala na letišti v Einburghu. Jak znala Xanthe, ve spíži bude vymeteno. Její matka nebyla kuchařka a o jídlo se nezajímala. Přežívala na cigaretách, ginu a salátu.

Když Izzy vstoupila do hradu, k jejímu překvapení se z velké kuchyně na konci dlouhé chodby s dřevěným obložením linula vůně jídla. Možná svou matku přece jen podcenila.

„Ahoj Xan...“ Slova jí zamrzla na rtech při pohledu na široká záda sklánějící se nad velkými černými sporákovými kamny Rayburn. Muž se otočil a Izzy stanula tváří v tvář poněkud rozčuchanému chlapíkovi, dobře přes metr osmdesát, oblečenému do vybledlých džínů a tlustého pleteného svetru, s vlněnou šálou několikrát omotanou kolem krku. Páni! Měl ty nejmodřejší oči, jaké kdy viděla mimo televizní obrazovku.“

J. K. Rowlingová – Vánoční prasátko

Vánoční prasátko je laskavý, napínavý dobrodružný příběh o lásce jednoho kluka ke své nejmilejší hračce a o tom, jak daleko je kvůli ní ochoten jít. Jde o samostatnou knihu, která nijak nenavazuje na žádný z předchozích titulů J. K. Rowlingové, a je určena čtenářům od osmi let. Zamiluje se do ní však celá rodina. Jack nade vše zbožňuje své plyšové prasátko, které má úplně odmalička. Vždycky tu pro něj bylo, zažili spolu dobré i zlé časy. Jednou na Štědrý večer se však stane hrozná věc – prasátko se ztratí. Ale Vánoce jsou čas zázraků a na Štědrý večer vše ožívá, dokonce i hračky. A Vánoční prasátko, nejnovější Jackova hračka a poněkud otravná náhrada za původní prasátko, má odvážný plán. Vydají se spolu na kouzelnou cestu za ztracenou hračkou a za záchranou nejlepšího kamaráda, kterého Jack kdy měl...

Fredrik Backman – Životní terno

Je noc před Štědrým dnem a nemocniční chodbou kráčí žena v šedém, aby si odvedla jednoho z nás. Má s sebou desky se jmény nás všech: pětileté holčičky trpící rakovinou, která maluje svou oblíbenou židličku na červenou, dvacetiletého mladíka leštícího pивní sklenici v milované hospodě, pětadvacetiletého muže, který uhání tmou v drahém autě a hledá, do čeho by narazil. Někdo z nás dnes přijde o život, pokud se někdo jiný dobrovolně nevzdá toho svého. Ale nestačí pouze zemřít, protože život není jen to, co právě končí. Život je všechno to, co se stalo předtím.

Fredrik Backman umí mistrně vylíčit lidské pochyby a vnitřní demony, aniž ztrácí smysl pro humor. Toto vyprávění je mnohem smutnější než třeba Dickensova Vánoční koleda, ale i zde najdeme naději a možnost všechno napravit – i když za velmi vysokou cenu.

ukázka z knihy:

„Bylo jí pět let. Potkal jsem ji před týdnem. V televizní místnosti v nemocnici stála červená židlička, byla její. Když tam holčička přišla, ta židlička červená nebyla, jenže ona poznala, že by chtěla být. Padlo na to dvacet dva krabiček voskovek, ale to nevadilo, mohla si to dovolit, všichni ji voskovkami neustále zásobovali. Jako by mohla nemoc odmalovat, začmárat injekce a léky. Samozřejmě věděla, že to nejde, byla to chytrá holčička, jen kvůli nim se tak tvářila. Přes den kreslila na papír, protože to každému dospělému udělá radost. A po nocích malovala židličku, protože ta hrozně chtěla být červená.

Měla s sebou plyšáčka, králíčka. Říkala mu líček. Když se učila mluvit, mysleli si dospělí, že mu tak říká, protože neumí říkat králíček. Ona mu však říkala Líček, protože se tak jmenoval. To by snad mohli pochopit i dospělí. Líček se někdy bál, to ho pak posadila na červenou židličku. Asi není lékařsky prokázáno, že sezení na červené židličce někoho zbaví strachu, ovšem to Líček nevěděl.“

Mandy Baggot – Vánoce v Paříži

Paříž je vždycky dobrý nápad, řekla kdysi slavná herečka Audrey Hepburnová. Už proto, že Paříži se říká město lásky. Tak kam jinam zamířit, když vám láska chybí? Ava s nejlepší kamarádkou Debs se tam vydají právě o Vánocích. Zrovna začalo sněžit, Eiffelovka zlatě září a všude voní svařené víno a čokoláda. Když potkají záhadného fotografa Julienu, který má oči jen pro ni, Ava skoro zapomene na své předchozí zklamání. Jenže jednou si už ale spálila prsty, a tak váhá. Zvlášť když ji proradný expřítel začne bombardovat smskami. Uvěří Julienovi, i když odhalí jeho tajemství? Najde v nejromantičtějším městě novou lásku? Dojemný, vtipný a láskyplný příběh je tím pravým pro správnou vánoční atmosféru.

ukázka z knihy:

„Mobil zatrylkoval. Ava zalovila v černé kožené kabelce přes rameno a vytáhla ho ven.

Rhoda Zlato Kočičí.

Byla to jen drobná zlomyslná přezdívkou pro vlastní matku, ale Avu přiměla k úsměvu pokaždé, když jí zableska na displeji. Blýsknutí bylo jako výraz přesné, protože matka si vždycky myslela, že čím víc flitrů na sobě má, tím je z ní lepší člověk. Ava si přečetla textovku, která zjevně dorazila už před hodinou.

Skvele zpravy, drahousku! Mas bajecnou příležitost zajet si na plaz na Azorech, pokud stojíš o detox. Zamluvila jsem nam fantasticky vylet na Goa. Yashtanga a wellness procedury. Detaily poslu mailem.

Ava přesunula pohled z textovky na mail, když jí právě také přistál v telefonu. Ta ženská je k nezastavení. Neměla tušení, co to je Yashtanga, ani zda „wellness procedury“ jsou krycím názvem pro obalení těla blátem a výplachy střev. Další pípnutí znamenalo, že dorazila další zpráva.

Leo muze jet s tebou. Slunicko, písek a uzene tofu vam pomuze vylepsit vztah.

Lea zatnula zuby. Písmenka zprávy se jí rozmazala, jak jí oči zareagovaly na strašlivé poznání, že nebyla jediná, s kým se Leo dnes zkontaktoval.“

Mandy Baggot – Vánoce v New Yorku

Lara Weeksová míří do New Yorku se svou nejlepší kamarádkou Susie, aby si užily báječnou vánoční atmosféru. Dovolená v zasněženém Velkém jablku s jeho nádhernými pamětihodnostmi, nemluvě o luxusních obchodech, vypadá jako dokonalý způsob, aby Lara pustila z hlavy svého bývalého přítele. Nebo ho přiměla, aby tak žárlil, že by škemral o druhou šanci. Průvodce v podobě sexy herce Setha Hunta sice nebyl tak úplně v plánu, ale je na něm něco, že Lara začne uvažovat o šťastně až navěky...

ukázka z knihy:

„Lilo jak z konve a k tomu všemu byla ještě zima a stěrače tahače s návěsem Lary Weeksové ani zdaleka nezvládaly toto značně britské zimní počasí. Jednu míli. Ještě jim zbývala jedna míle, než dorazí na tržiště v její vesnici jménem Appleshaw, kde se každý druhý dům pyšnil doškovou střechou. Pak budou moct slavnosti začít.

Lara zesílila vyhřívání čelního skla i hudbu – Taylor Swiftová vyzpěvovala svou interpretaci „Last Christmas“ přes Bluetooth spojení – a soustředila se na silnici, z níž do kabiny vanul ledový dech. To „jim“ zahrnovalo dva nákladáky řízené jí a Aldem. Aldo, její skoro brácha, ujížděl v tahači před ní a vezl ozdobený vánoční stromek plný zlatých, červených, zelených a fialkových zářících světýlek, které měla paní Fitchová právě ve speciální nabídce v zahradním centru. Pod stromem seděl celý ansámbl: Marie, Josef, dvě ovečky – které byly čím dál promočenější – místní mazlíček kozel Milo, pasáček a tři králové. Tři králové byli vnučkové paní Fitchové, trojčata, jimž bylo nyní třináct a netvářili se tak úplně šťastně, že jsou navlečeni ve zlatavém hábitu.“

Karen Schaler – Jak si zamilovat Vánoce

Vánoce jsou pro Emmii Sandersovou jedním slovem... láska. Miluje na nich úplně všechno: třpytivé ozdoby, blikající světýlka, voňavé perníčky a zelené jmelí, ale především možnost být se svými blízkými. Vánoce ji ještě nikdy nezklamaly, vždycky ji naplní radostí, štěstím a nadějí. O Vánocích si prostě připadá jako lepší verze sebe sama. Jen kdyby tak dokázala probudit vánoční náladu i ve svém příteli! Jenže Grant má v právnické kanceláři neustále práce až nad hlavu a nezbývá mu čas ani chuť na kouzlo zimních svátků. A tak Emmie usoudí, že je třeba maličko ho postrčit správným směrem. Jenže její plán už od samého začátku vychází trochu jinak, než byl zamýšlen...

Mandy Baggot – Vánoční polibek v Notting Hillu

Představte si dokonalý vánoční polibek... Jeho silné paže ji objímají kolem pasu, ona bere jeho tvář do svých dlaní, pomalu se začíná snášet sněh... Isla Wintersová přesně takové věci nesnáší! Zatímco její sestra se nemůže nabažit – stále víc a víc – pohledu na zamilované páry v ulicích Londýna, Isla má plné ruce práce, aby zabránila uklouznutí Hannina kolečkového křesla na ledu a aby nepřišla pozdě do své vysněné práce v Breekers International. Všechno se však změní příjezdem Chase Bryana z newyorské kanceláře. Už se těší, jak se seznámí s Isliným milovaným Notting Hillem, ale jak za noci přituhuje, nebude ji stát příliš velkou cenu, aby se zahřála?

ukázka z knihy:

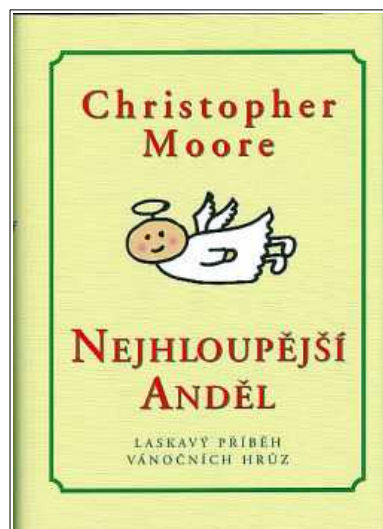
„BUM! PRÁSK! BŘINK!

Isla Wintersová vyřeštila oči a rychle se snažila shrnout si prameny kaštanových vlasů z tváře. Pořád byla tma, zpoza závěsů nevycházelo žádné světlo... a zezdola přicházely různé zvuky. Šoupání a otevírání zásuvek a... teď někdo vážně zabouchl ledničku? Kolik je hodin? Co je za den?

Otevřela oči ještě víc a doufala, že si tím pomůže, aby líp slyšela. Z vlasů jí vypadly kousky trpatek a slétly na tvář, pak na polštář a na povlečení... Na vině byly vlastnoručně vyráběné vánoční pohlednice.“

Joanna Bolouriová – Nejkrásnější čas v roce

Humorná lovestory, která zahřeje u srdce. Emily má skvělou práci, přátele a nádherný byt, dostatečně vzdálený od její bláznivé rodiny, kterou navštěvuje jen jednou za rok. Jediná věc, která ji v životě stresuje, je její soused Evan a jeho záliba ve flirtování, hlasité hudbě a ještě hlasitějším sexu. Ale nejde o nic, s čím by se nedokázala vypořádat... Emily má taky přítele Roberta, se kterým jí to opravdu klapne. Dokonce ho plánuje vzít domů na Vánoce. Konečně už žádná lítost ze strany rodičů a sourozenců. Jenže pak se její vztah s Robertem najednou rozpadne a Emily je v koncích. Jak se teď může ukázat doma? Emily se proto rozhodne požádat o pomoc Evana. Roberta zkrátka o Vánocích doma ukáže, i kdyby neměl být skutečný...

Christopher Moore – Nejhloupější anděl

Hřejivý příběh vánoční hrůzy. Autor navazuje na humorně laděný příběh věčného smolaře, pilota Tuckera Case, který po řadě malérů skončil v kalifornském městečku v předvečer vánočních svátků a stal se tak svědkem nepovedené mise nepřilíš inteligentního anděla. V městečku Borová Zátoka vrcholí přípravy k vánočnímu večírku, když bývalý soukromý pilot a věčný smolař Tuck Case, najatý leteckou společností jako pátrač po ilegálních pěstitelích konopí, zavítá mezi místní svérázné obyvatele. Dojde k tomu ve stejné době, kdy se na svou druhou vánoční misi do těchže míst vydává splnit svůj vánoční úkol nepřilíš úspěšný anděl. Nenápadný příchod anděla a hlavně jeho nepromyšlené zásahy uvedou obyvatele městečka do neuvěřitelného zmatku a jeho nešikovnost je příčinou, že se obvyklý tradiční vánoční večírek zvrhne v hrůznou záležitost za účasti živých i mrtvých, normálních i šílených spooluobčanů. Jedině s pilotovou pomocí a s nemalým úsilím se andělovi nakonec podaří dát věci alespoň částečně do

pořádku. Kniha se dobře čte, má vtíp a humor, čtenář jistě ocení gejzír bláznivých situací a celé procesí originálních figurek.

ukázka z knihy:

„Svátky se vkradly do Borové Zátoky jako ztělesněná vánoční vlezlost: Táhly za sebou řetězy, světýlka a ozdoby, vydechovaly vůni vaječňáku, čpěly borovicí a jako omrzliny od dlouhého vysedávání pod jmelím kolem sebe šířily úděsně slavnostní atmosféru.

Borová Zátoka nasoukala celou svou pseudotudorovskou architekturu do sváteční nádhery – barevné svíčky poblikávaly na všech stromech podél Cypřišové ulice, umělý sníh tvořil závěje v rozích výlohy každého krámu, miniaturní svítící Santové a obří svíce se houpaly na všech pouličních lampách. Borová Zátoka se prostě otevřela nájezdu turistů z Los Angeles, San Franciska a Central Valley, kteří se sem hrnuli v touze najít ten pravý, smysluplný okamžik vánoční komerce. Borová Zátoka, ospalé městečko na kalifornském pobřeží – spíš takové městečko pro panenky, kde najdete víc galerií než benzinek a víc degustačních sklípků než železářství –, před nimi ležela jako opilá královna plesu a Vánoce byly na spadnutí, chybělo už jen pět dní. Vánoce se blížily – a s Vánoce mi letos přijde Dítě. Obojí nezměrné a neodolatelné a kouzelné. Borová Zátoka počítala jen s jedním z nich.“

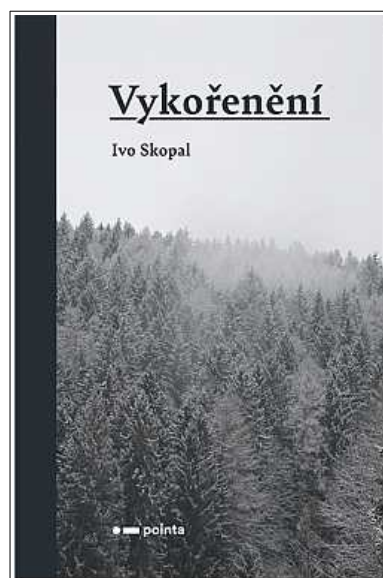

Šťastné a hrůzostrašnější – Antologie štědrovečerních hororů

Druhá antologie štědrovečerních hororů přináší sedm hrůzostrašných, v českém překladu povětšinou dosud nevydaných vánočních příběhů anglosaských autorů druhé poloviny 19. a počátku 20. století. Opět nechybí mistr duchařské povídky Algernon Blackwood, jehož zdatně doplňují Edward Frederic Benson, Edith Nesbitová či tuzemským čtenářům zatím pohříchu neznámý Grant Allen. Nebude nouze o stará panská sídla, tmavá zákoutí či vítr bezútešně dující za okny. Vedle starých dobrých strašidel se však ke slovu dostanou i bytosti mnohem zlověstnější. Pakliže si troufáte, račte vstoupit. Duchové už čekají!

P. D. Jamesová – Vánoční vražda a jiné povídky

Čtyři dosud nevydané povídky z pera jedné z nejslavnějších autorek detektivních příběhů. Jedna z nich popisuje případ, jehož součástí byla před padesáti lety sama P. D. Jamesová, v dalších dvou se seznámíme s mladým Adamem Dalglieshem. Všechny povídky jsou hravé, důmyslně sestavené a vyprávěné s elegancí a typickým náznakem humoru i hlubokým pochopením pro nejsložitější stránky lidské povahy.

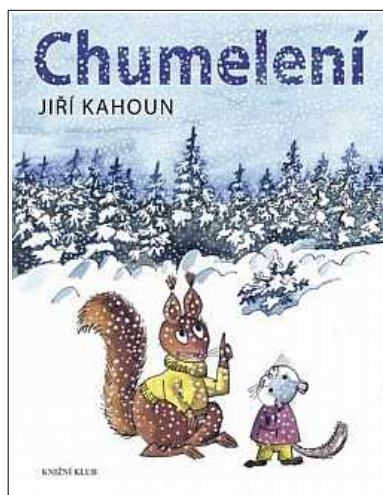
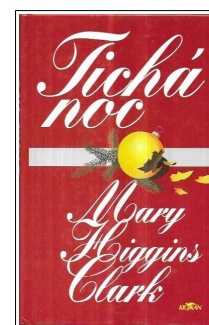

Ivo Skopal – Vykořenění

Napínavý příběh z blízké budoucnosti odehrávající se o Vánocích v oblasti Sudet. Budou ale svátky šťastné i v době, kdy se vynořující démoni z minulosti setkají s chudobou místního kraje? Přicházejí Vánoce a sníh pokrývá malé sudetské město v česko-polském příhraničí. Lidé se připravují na další svátky v kruhu svých nejbližších. Ale jako by i štiplavý pach kouře ve vzduchu naznačoval, že letos je cosi jinak. Do města z Německa přijíždí Julia rozprášit popel své babičky vyhnané z pohraničí po válce. Její setkání s Tomášem utíkajícím před svou jinakostí bude pro oba osudné. Stejně jako jejich střet s knězem, který si na přípravě Vánoc dal náležitě záležet. Příběh přináší pohled do (možné) blízké budoucnosti, kde se stejně jako před desítkami let vytyčují zóny, kam mají někteří vstup zakázán. Vypráví o úniku člověka před sebou samotným a démonech skrytých pod bílým sněhem.

Mary Higgins Clark – Tichá noc

Catherine Dormanová se dvěma malými syny doprovází o Vánocích do nemocnice svého manžela, který trpí leukémií. Sedmiletý Brian si všimne, že matčiny peněženky se zmocnila jakási cizí žena. Brian se impulzivně rozhodne zlodějkou sledovat sám. Dostane se až do stanice podzemní dráhy, a tam začíná cesta plná nebezpečí, která ohrozí nejen jeho život, ale i životy jeho blízkých.

Jiří Kahoun – Chumelení

Půvabné předvánoční a vánoční příběhy z dílny autora oblíbených Příběhů včelích medvídků o medvídcích, myšáčkách, králíčcích, jezevcích, ale i bubácích a andělíčcích jsou zasazeny do zasněžené české krajiny, ze které dýchá sváteční pohoda a za okny chaloupek mrzne, až praští. Zvířecí děti se ale těší na Vánoce docela stejně jako ty lidské – kočička netrpělivě vyhlíží listonoše s vánočním přáním, malý křeček se tolik těší na dárky, až z toho poprvé promluví, myšáček dostane polštářek plný vánočních snů a jezevec špicuje uši, jestli uslyší cinkání zvonečku. Knížka je rozčleněna do čtyř oddílů – Vánoce jsou na cestě, Vánoce klepou na dveře, Vánoce jsou tady a Vánoce jsou za dveřmi. Ilustracemi ji doprovodil sám autor a v předvánočním čase potěší děti, které už dokáží samy číst, i rodiče a prarodiče, kteří z ní budou těm menším předčítat.

Tenkrát o Vánocích – antologie

Vánoce jsou tradičně nazývány svátky klidu a míru, pro hrdiny povídek devíti soudobých českých autorů je to ovšem spíše období plné nejistot, pochyb a často také tíživé samoty. Ale kdy jindy věřit ve šťastné konce než právě o Vánocích? Obsahuje povídky autorů: Alena Mornštajnová, Petra Soukupová, Petra Dvořáková, Alice Nellis, Anna Bolavá, Marek Epstein, Petr Stančík, Ondřej Neff a Irena Hejdová.

Narození v prosinci

Arthur Golden (6. prosinec 1956) je americký spisovatel.

Na Harvardově univerzitě vystudoval dějiny umění se zaměřením na Japonsko. Posléze získal diplom z japonských dějin na Columbia University, kde se rovněž naučil mandarínské čínštině. Nějaký čas působil v Pekingu a Tokiu a po návratu do Spojených států amerických získal na Boston University diplom z anglického jazyka. V současnosti žije ve městě Brookline ve státě Massachusetts s manželkou a dvěma dětmi. Golden proslul hned svým prvním dílem – románem *Gejša* (*Memoirs of a Geisha*). Toto dílo vypráví o životě mladé japonské dívky, kterou v mládí vytrhli z rodné vesnice a byla jí určena role gejši v japonském Kjótu. Kniha je volně založena na životních osudech skutečné gejši Mineko Iwasaki. V roce 2005 byl jeho román *Gejša* zfilmován režisérem Robem Marshalllem. Hlavních

role si zahráli Ziyi Zhang a Ken Watanabe.

v naší knihovně: *Gejša*

Radek John (6. prosinec 1954) je český publicista, moderátor, spisovatel, scenárista a politik.

Jeho otcem byl imunolog, mikrobiolog, profesor Karlovy univerzity a opakovaně člen akademických senátů a etických komisí MUDr. Ctirad John, matkou redaktorka nakladatelství Odeon a překladatelka PhDr. Božena Johnová. Jeho první manželkou byla v letech 1980 až 1984 Alena Johnová Ortenová, studentka FAMU a poté produkční Dramatické redakce Československé televize. Jeho druhou manželkou byla herečka Zlata Adamovská, se kterou se rozvedl po 26 letech, v dubnu roku 2010. Dne 10. července 2021 se oženil se svou dlouholetou partnerkou, Markétou Zámyslickou.

Roku 1979 vystudoval scenáristiku a dramaturgii hraných filmů na Filmové a televizní fakultě Akademie múzických umění. V letech 1980 až 1993 byl redaktorem časopisu *Mladý svět*, do kterého přispíval reportážemi o narkomanech, vekslácích, prostitutkách, vlajkonosičích a o panice kolem nemoci AIDS a také sériemi cestopisných reportáží. V 80. letech pracoval ve Filmovém studiu Barrandov jako scenárista a spolupracoval i s televizí. Je autorem scénářů k filmům *Jen si tak trochu písknout*, *Jako zajíci*, *Sněženky a machři*, *Bony a klid*, *Proč?*, *Tankový prapor*, *Ta naše písnička česká II*, *Prachy dělaj člověka aj*. Filmy byly prodány do řady evropských zemí. Ve své literární tvorbě se zaměřuje zejména na problémy mladých lidí v dnešním světě, zejména pak drogy, násilí a prostituci. Debutoval románem *Džínový svět*, za který dostal Cenu Jiřího Wolkeru. Jeho nejznámější román *Memento* byl přeložen do 10 jazyků. V České republice vyšel v řadě vydání. Celkový prodaný náklad knihy *Memento* je 1 milion výtisků. Známy byl v letech 1994-1997 i jako reportér a moderátor pořadu *Na vlastní oči*, pro který natočil osmdesát reportáží. V roce 1997 se stal šéfredaktorem všech publicistických pořadů TV Nova. Jako šéfredaktor redakce publicistiky v letech 1997 až 2007 zodpovídal za deset publicistických pořadů počínaje *Snídaně s Novou*, přes talkshow *Áčko*, až po *Občanské judo*, *Rady ptáka Loskutáka* a pořad *Tabu*. Po konfliktu mezi Vladimírem Železným a společností CME dal v červnu 1999 výpověď v České nezávislé televizní společnosti a pracoval dál pro *Železného CET 21*. V roce 1994 se díky hlasům televizních diváků umístil v anketě *TýTý* na druhém místě v kategorii „moderátor publicistických pořadů“. O rok později již tuto kategorii vyhrál, získal současně i hlasy v kategorii „moderátor magazínu“ a stal se tak absolutním vítězem ročníku 1995. Z televize Nova odešel v březnu roku 2009. Pořad *Na vlastní oči* byl po jeho odchodu zrušen. Poslední reportáž, která v něm byla vysílána, byla Johnova reportáž z Rwandy, poznamenané genocidou.

13. července 2010 byl jmenován ministrem vnitra v nové Nečasově vládě s tím, že jeho prioritami bude boj proti korupci, omezení korupčního prostředí na daném ministerstvu a boj proti extrémismu. V prosinci 2010 prosadil ve vládě stobodovou protikorupční strategii. Byly obnoveny odposlechy korupčních kauz, které předtím zrušila Topolánková vláda. Znovu zavedl možnost policistů nahlížet při vyšetřování do daňového řízení. Přes odpor premiéra Petra Nečase prosadil ustanovení nového policejního prezidenta Petra Lessyho. Za jeho působení byla například zřízena zvláštní protikorupční telefonní linka pro cizince po-

bývající na území České republiky, kterou zřídil odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra. Zde mají cizinci oznamovat korupční jednání, jehož byli svědky, např. při vyřizování pobytových agend. Na vnitru začal platit etický kodex zaměstnanců, který poté přijala i další tři ministerstva. Publikoval také protikorupční manuál pro všechny oznamovatele korupce v ČR. Na ministerstvu vnitra nechal provést audit veřejných zakázek. 11. dubna 2011 premiér Petr Nečas předal prezidentu republiky návrh na odvolání Radka Johna z pozice ministra vnitra. Dne 21. dubna jej prezident z funkce ministra vnitra odvolal, nahradil ho bezpartijní Jan Kubice. Po odvolání z funkce ministra vnitra 21. dubna 2011 zůstal ve vládě na pozici místopředsedy vlády. Podle koaliční dohody měl nově dostat do gesce boj proti korupci poté, co vláda na jeho návrh ustaví při Úřadu vlády příslušný vládní výbor či radu a stanoví její kompetence. Na základě dohody pak kabinet 27. dubna zřídil Vládní výbor pro koordinaci boje s korupcí, jehož předsedou se stal. V květnu 2011 se pro neshody s premiérem Nečasem, především v personální politice svého úřadu a pro nedostatečný pocit podpory v boji proti korupci, rozhodl odejít z vlády a nabídl předsedovi vlády rezignaci. Ten ji 17. května přijal a prezident republiky pak 20. května místopředsedu vlády odvolal.

v naší knihovně: *Džínový svět, Memento, Jak jsem viděl Ameriku*

Colleen Hoover, narozená jako Margaret Colleen Fennell (11. prosinec 1979) je americká autorka, která píše romány pro ženy a knihy pro mládež.

Narodila se v Sulphur Springs v Texasu Vannoy Fite a Eddie Fennellovi. Vyrůstala v Saltillo v Texasu a v roce 1998 absolvovala Saltillo High School. V roce 2000 se provdala za Heatha Hoovera a mají tři syny. Než začala svou kariéru jako autorka, pracovala v různých oblastech sociálních prací a jako učitelka.

Román *Námi to končí* vyšel v roce 2016. Colleen jej popsala jako „nejtěžší knihu, jakou jsem kdy napsala“. Román se týká domácího násilí a podle autorky byl napsán se záměrem obhajovat oběti domácího násilí. Příběh byl inspirován její osobní zkušeností dítěte vyrůstajícího v domácnosti s domácím násilím, které se promítlo i do jejího dospělého života. Hlavní hrdinka knihy, Lily, zažívá v mladém věku domácí násilí, je svědkem týrání svého otce vůči její matce, navíc to zažije na vlastní kůži, a pak v dospělosti skončí v násilném vztahu. Od roku 2019 se románu prodalo přes milion výtisků po celém světě a byl přeložen do více než dvaceti jazyků.

v naší knihovně: *9. listopad; Bez naděje; Možná jednou; Na obtíž; Námi to končí; Nelituju ničeho; Pravda, nebo lež; To nejlepší v nás; Vzpomínky na něj*

Jane Austenová (16. prosinec 1775 – 18. červenec 1817) byla anglická spisovatelka, představitelka tzv. rodninného románu (domestic novel). Ve svých dílech obvykle zachycovala život venkovských vyšších vrstev. Hlavními postavami jejích děl bývají inteligentní, morálně silné hrdinky, které ostře kontrastují s pošetilostí svého okolí.

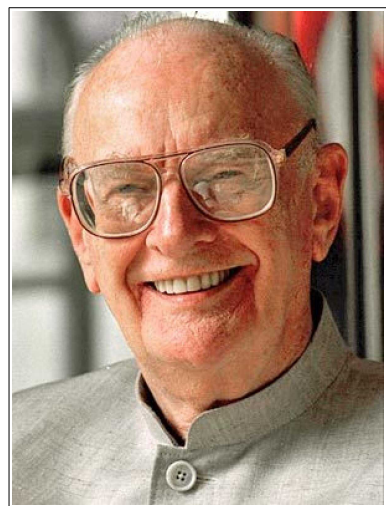

Narodila se ve Steventonu v hrabství Hampshire, v početné rodině reverenda George Austena (1731-1805) a jeho ženy Cassandry roz. Leighové (1739-1827). Pocházela z osmi sourozenců, byla druhým nejmladším. Měla šest bratrů a starší sestru Cassandru, která, jak svědčí stovka zachovaných dopisů, jí byla z celé rodiny nejbližší. Cassandra také namalovala její jediný doložený portrét (dnes v Národní portrétové galerii v Londýně). Její bratři Francis a Charles záhy odešli sloužit na moře a dosáhli hodnosti admirálů; jejich kariéra ovlivnila některé dějové situace v díle *Mansfieldské panství*. Od roku 1783 začalo období jejího vzdělávání. Nejdříve krátce v Oxfordu u paní Cawleyové (sestry jednoho z jejích strýců) a později v Southamptonu. V letech 1785-1786 se vzdělávala v dívčí internátní škole v Readingu v hrabství Berkshire. Obecně tedy můžeme říct, že získala vzdělání kvalitnější než ostatní dívky v její době. Poté, co byla uvedena do společnosti, vedla až do své smrti život, který se skládal z obvyklých zábav její společenské vrstvy (a zábav, které jsou do detailů popsány v jejích dílech): plesy, návštěvy známých a příbuzných, čas od času i návštěva Londýna. Jednou z mála „událostí“ v jejím jinak klidném životě se stalo milostné zklamání v podobě z její strany zrušeného zasnoubení s mladým mužem jménem Harris Bigg-Wither. V lásce neměla štěstí

a stejně jako její starší sestra zůstala neprovdána. V roce 1801 se rodina přestěhovala do západoanglického lázeňského města Bath (toto prostředí se jí stalo inspirací pro mnohá díla). Po smrti otce v roce 1805 žily Jane, Cassandra a jejich matka s Frankem a jeho rodinou, a to až do roku 1809, kdy se znovu přestěhovaly, tentokrát do Chawtonu. Zde je jejich další bratr Edward usídlil v nedalekém domě (dnes zde existuje Muzeum Jane Austenové). V této době již byla etablována jako spisovatelka, pokud se to tak dá říct, protože její díla vycházela anonymně (až po její smrti bratr Henry přiznal veřejně její autorství). Problémem se ukázalo být chatrné zdraví. Dnes převládá domněnka, že snad trpěla Addisonovou chorobou. Snaha vyléčit se ji vedla do Winchesteru, ale postup nemoci byl tak rychlý, že zemřela během dvou měsíců. Pochována je v místní katedrále.

v naší knihovně: *Anna Elliotová; Emma; Lady Susan; Mansfieldské panství; Mladší sestra 1.-3.; Northangerské opatství; Pýcha a předsudek; Pýcha a přemlouvání; Rozum a cit; Úskalí lásky*

Arthur Charles Clarke (16. prosinec 1917 – 19. březen 2008) byl britský autor science fiction a vynálezce, nejvíce známý svým románem 2001: Vesmírná odysea. Společně s Robertem Heinleinem a Isaacem Asimovem byli nazýváni „velkou trojkou science fiction“. Byl předním představitelem hard science fiction a technického optimismu. Počátky jeho díla jsou spojovány s obdobím zlatého věku science fiction.

Narodil se v pobřežním městě Minehead v Somerset v jihozápadní Anglii do farmářské rodiny. Přibližně v deseti letech se jeho zálibou stalo sbírání zkamenělin a poté pozorování hvězd. Kvůli svému zájmu o astronomii si postavil vlastní malý teleskop. Dalším jeho výtvorem byl fotofon – přístroj pro přenos zvuku pomocí měnící se intenzity světla. Někdy v této době se mu do ruky dostal časopis *Amazing Stories*, publikující fantastické povídky. Takovéto americké časopisy se do Anglie dostávaly jako lodní balast. Během studia Huishova gymnázia v Tauntonu začal psát vlastní povídky. V roce 1934 vstoupil do Britské meziplanetární společnosti. Po gymnáziu si nemohl dovolit pokračovat ve studiu, a tak odešel do Londýna, kde pracoval jako účetní revizor na ministerstvu školství. Zároveň se rozhodl stát se profesionálním spisovatelem. Během 2. světové války sloužil v britském královském letectvu (RAF) jako instruktor pro práci s radarem. Roku 1946 se stal předsedou Britské meziplanetární společnosti a pracoval na vývoji automatických přistávacích systémů. V letech 1946-1948 získal bakalářský titul z fyziky a teoretické i aplikované matematiky na King's College (získal červený diplom). Roku 1956 se přestěhoval do Kolomba na Srí Lance (tehdy ještě Cejlon). Tamní prostředí jej inspirovalo k napsání románu *Rajské fontány*, v němž popisuje ideu vesmírného výtahu. Na počátku své kariéry se také zajímal o paranormální jevy, což zužitkoval v románu *Konec dětství*. Již před dlouhou dobou se od všelijakých pseudověd distancoval, vždy však obhajoval výzkum na poli telekineze a podobných jevů. Je také známý ze svých dvou seriálů: *Záhady světa* Arthura C. Clarka (1981) a *Svět tajemných sil* Arthura C. Clarka (1984). Od roku 1988 byl upoután na kolečkové křeslo. V roce 1988 se začalo oficiálně mluvit o udělení rytířského titulu. To bylo pozdrženo během vyšetřování jeho obvinění z pedofilie vzneseného bulvárním časopisem *The Sunday Mirror*. Clarke byl očištěn od tohoto obvinění v roce 2000. Jeho zdravotní stav v této době mu však neumožnil odcestovat do Londýna a převzít tuto poctu od královny osobně. Slavnostní ceremoniál se tedy uskutečnil za přítomnosti britského vysokého komisaře přímo v Kolombu. Byl čestným předsedou Institutu pro spolupráci ve vesmíru. V roce 1962 byl za své knihy a články navržen na cenu UNESCO: Kalingovu cenu za popularizaci vědy. Roku 1985 mu byl udělen titul velmistra sci-fi. Roku 1986 založil Cenu A. C. Clarka, která se každoročně uděluje nejlepšímu sci-fi románu vydanému na britské půdě. Zemřel 19. března 2008 nedlouho po svých 90. narozeninách v Kolombu na Srí Lance, kde žil od roku 1956. V posledních měsících svého života trpěl respiračními problémy.

v naší knihovně: *2001: Vesmírná odysea; Desátý stupeň; Dva tisíce šedesát jedna: Třetí vesmírná odysea; Hlídka; Hluboké pastviny; Kladivo boží; Martánské písky; Měsíční prach; Město a hvězdy; Návrat Rámy; Prvorození; Ráma tajemství zbavený; Setkání s Rámou; Sluneční bouře; Spoušť; Zlatý věk Venuše; Zpěv vzdálené země; Zpráva o třetí planetě*

Josef Lada (17. prosinec 1887 – 14. prosinec 1957) byl český malíř, ilustrátor, karikaturista, scénograf

a spisovatel. V raném dětství přišel o oko, což se krom dalšího projevilo na jeho charakteristickém plochém, kresebném stylu s využitím silných obrysů a linií. Mezi jeho nejznámější díla patří ilustrace k Osudům dobrého vojáka Švejka a řada jeho vlastních knih pro děti. Ve své volné výtvarné tvorbě se opakovaně vracel k motivům vodníků, rusalek a ponocných. Již za svého života patřil v Československu mezi široce uznávané umělce.

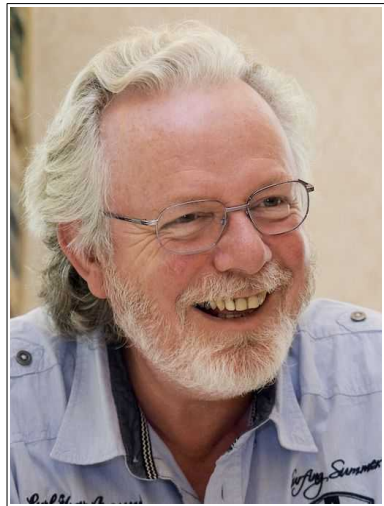
Narodil se hrusickému ševci Josefu Ladovi (1847-1904) a jeho manželce Alžbětě, rozené Janovské (1843-1912), jako nejmladší ze čtyř dětí. Jako půlroční chlapec upadl na knejp (ševcovský nůž) a poranil si oko. Proto viděl jen na jedno a chybělo mu prostorové vidění, což ovlivnilo jeho výtvarné vyjadřování. V pěti letech nastoupil do hrusické základní školy. Ve škole kreslil domácí zvířata a jednoduché kresby pro pobavení spolužáků. Základní školu ukončil v dubnu roku 1901 a jako třináctiletý byl poslán rodiči do Prahy, aby se vyučil malířem pokojů. V těžkých podmínkách učení vydržel jen čtyři týdny, než se vrátil zpátky domů. Rok nato odešel opět do učení do Prahy, tentokrát ke knihařskému mistru Janu Karáskovi, který měl

dílnu v Ječné ulici. Lada nadále kreslil a snažil se své kresby udat v redakcích časopisů. Prvního zveřejnění své tvorby se dočkal v roce 1904, kdy jednu kresbu tehdy šestnáctiletého Lada vydal anonymně časopis Máj. Povzbuzen tímto úspěchem se Josef Lada ucházel o přijetí na Umělecko-průmyslové škole, ale neuspěl a byl pouze přijat do večerních kurzů kreslení. Další úspěch přišel o rok později, kdy celou řadu jeho kreseb otiskával humoristický časopis Švanda Dudák. Přes své tvůrčí ambice nebyla jiná jeho díla v té době přijímána a Lada se tak živil pouze kreslením humoristických kreseb a karikatur pro noviny. Postupem času se rozrůstal počet humoristických časopisů, do kterých Lada přispíval. Krom Švandy Dudáka přispíval do Novin mládeže, Veselé Prahy, Besídky malých a do časopisu Neruda, později přejmenovaného na Nového Nerudu. Také se začal sblížovat s anarchistickým hnutím a přispíval do jejich časopisu Chud'as. V roce 1906 se Josefu Ladovi podařilo na druhý pokus dostat na Umělecko-průmyslovou školu. Také získal svou první zakázku na knižní ilustraci pro knihu Pohádka o Honzíkovi a zlatovlasé Isole od Jaroslava Havlíčka. V roce 1909 se stal redaktorem nově vzniklého časopisu Karikatury. Rok nato podnikl dvě cesty do Německého císařství a byl poprvé otištěn v zahraničním periodiku – italském humoristickém časopisu Pasquino. V roce 1911 vydal v Karikaturách spisovatel Jaroslav Hašek svou první povídku o dobrém vojáku Švejkovi. Po svém návratu z 1. světové války požádal Hašek právě Ladu o ilustrování obálek jednotlivých sešitů, ve kterých začínají v roce 1921 vycházet Osudy dobrého vojáka Švejka. Stihly vyjít tři díly, než v roce 1923 Jaroslav Hašek zemřel. Lada poté začal vydávat pokračování Osudů dobrého vojáka Švejka ve formě kresebného seriálu. Když v roce 1926 uspořádal spolek Mánes Ladovu první samostatnou výstavu, byl Josef Lada již uznávaným umělcem. Dne 18. června 1923 se oženil s Hanou Budějickou a narodily se jim dvě dcery. Alena Ladová byla rovněž ilustrátorka a malířka. O svém otci napsala v roce 1963 knihu Můj táta Josef Lada, které bylo vydáno přes 9000 výtisků, v knize byly také použity ilustrace z jiných Ladových děl. Dcera Eva byla nadaná klavíristka a zemřela v 16 letech při leteckém bombardování u Emauzského kláštera 14. února 1945. Ke konci 20. let začal Lada vydávat vlastní knížky pro děti, které psal i ilustroval, například Říkadla našeho Kadla a Dobrodružství Tondy Čtala. Do řady dalších dětských knih přispíval pouze ilustracemi. V roce 1930 byla uspořádána Ladova druhá samostatná výstava, tentokrát v Krásné jizbě v Praze. V témže roce se pustil do nového oboru – scénografie, když byl pověřen vytvořením scénické výpravy k Tylově hře Strakonický dudák pro Národní divadlo. Ve 30. letech pokračoval s vydáváním knih pro děti a v roce 1933 vydal asi tu nejznámější – O Mikešovi (Příhody kocourka, který mluvil). Další dvě pokračování Cirkus Mikeš a Kludský a Zlatý domov vyšla tři roky poté. V roce 1937 pak Lada vydal další známou pohádkovou knihu O chytré kmotře lišce. S příchodem 2. světové války Lada přestal kreslit karikatury, stáhl se více do ústraní a zaměřil se na volnou tvorbu. V roce 1942 vydal svou autobiografii nazvanou Kroniky mého života. Toto první vydání bylo ještě poznamenáno válečnou cenzurou. Významnou část Ladovy tvorby tvořily ve válečných letech díla s motivy rusalek a vodníků. Za třetí republiky byl Josef Lada členem Československé strany národně socialistické. V jeho tvorbě se v této době opakoval motiv ponocného. Po únorovém převratu se Lada několikrát pokusil vyhovět alespoň náměty svých děl novým požadavkům socialistického realismu. Jeho čím dál silnější tendence k výběru melancholických témat obrazů byla umocněna smrtí jeho manželky v roce 1951. I přesto nadále maloval a psal pro děti. V roce 1952 poprvé vyšla jeho kniha Josef Lada dětem a od roku 1954 se začíná podílet na realizacích

animovaných filmů Čert a Káča a Hrátky s čertem. Josef Lada zemřel v prosinci roku 1957 zatímco byla připravována velká výstava k příležitosti jeho nedožitého sedmdesátých narozenin.

v naší knihovně: *Bubáci a hastrmani; Dětem; Kniha říkadel; Kronika mého života; Lidové písničky; Mikeš; Můj přítel Švejk; O chytré kmotře lišce; Svět zvířat; Šprýmovné komiksy; Šprýmovné kousky Frantíka Vovsíka a kozla Bobeše*

Peter May (20. prosinec 1951) je skotský novinář, scenárista a spisovatel. Byl redaktorem hlavních večerních pořadů britského televizního dramatu a televizním scenáristou. Později se začal věnovat spíše psaní románů. Žije ve Francii.

Je autorem mnoha děl včetně několika seriálů. Mezi jeho nejvýznamnější díla patří např. série čínských thrillerů (6 dílů); příběh je založen na chápání a porozumění zástupců dvou odlišných kultur – čínského komisaře Li Yana a americké soudní lékařky Margaret Campbellové. Další dílem je trilogie z ostrova Lewis, jejíž první díl s názvem *Skála* byl vydán již v roce 2009 (česky Host 2013). Za tento díl získal Peter May cenu Barry Award 2013 za nejlepší detektivní příběh roku. V roce 2012 vyšel druhý díl *Muž z ostrova Lewis* (česky 2014) a v lednu 2013 závěrečný díl *Šachové figurky* (česky 2014). V současnosti vychází seriál *Akta Enzo*, s detektivním námětem.

v naší knihovně: *Běžkyně; Čtvrtá oběť; Hadohlavec; Muž bez tváře; Muž z ostrova Lewis; Noční brána; Ostrov Entry; Pán ohně; Pekingský rozpařovač; Sál smrti; Skála; Šachové figurky; Tichá smrt; Umrlčí cesta; Ušlechtilá stezka; Útěk*

Arnošt Lustig (21. prosinec 1926 – 26. únor 2011) byl český židovský spisovatel a publicista světového významu, autor celé řady děl s tématem holokaustu.

Pocházel z rodiny malého obchodníka. Narodil se v Praze-Libni, kde s rodiči a sestrou Hanou bydlel na Královské třídě. Zde také vychodil obecnou školu a začal studovat na reálce, ze které však byl roku 1941 z rasových důvodů vyloučen (jako Žid), poté se vyučil krejčím. V roce 1942 byl poslán do Terezína; později poznal i další koncentrační tábory, Osvětim a Buchenwald. V dubnu 1945 jako zázrakem uprchl z transportu smrti (z Buchenwaldu do Dachau) a ukrýval se až do konce války v Praze. Holokaust přežila jen jeho matka a sestra, po příjezdu do Osvětimi v roce 1944 šel otec rovnou do plynu, protože měl brýle a bylo mu 52 let. Lustigova díla se už od prvních povídkových souborů zabývají právě tematikou Židů a 2. světové války. Po válce se oženil s Věrou Weislitzovou (1927-2009), která je autorkou básnické sbírky *Dcera Olgy a Lea* a knihy povídek *Pes*

z Klagenfurtu. Od roku 1946 studoval na Vysoké škole politické a sociální, začal také přispívat do novin a časopisů. Roku 1948 odjel do Izraele jako zpravodaj Lidových novin v izraelsko-arabské válce, po návratu pracoval jako redaktor Čs. rozhlasu, kde se velmi spřátelil s F. R. Krausem a stal se jeho žákem. Poté byl vedoucím kulturní rubriky týdeníku *Mladý svět*, byl i scenáristou Čs. filmu (Barrandov): napsal mj. scénář podle své novely *Modlitba pro Kateřinu Horovitzovou*. V průběhu 50. a 60. let vystřídal několik zaměstnání. Byl členem Komunistické strany Československa. V srpnu 1968 trávil Arnošt Lustig se svou rodinou a dalšími novináři a umělci dovolenou v Itálii. Zde se ráno 22. srpna dozvěděl o invazi vojsk Varšavské smlouvy v Československu. Do Prahy se už s manželkou a dětmi nevrátili. Nejdříve odjeli do Jugoslávie, kde působil v záhřebském filmovém studiu, poté žili v Izraeli, v roce 1970 se nakonec usadili v USA, kde Lustig od roku 1973 přednášel film, literaturu a scenáristiku na Americké univerzitě ve Washingtonu. V roce 1978 byl na washingtonské American University jmenován profesorem. Po návratu do Prahy se v roce 1990 stal čestným presidentem nově založené Společnosti Franze Kafky. V roce 1995 se stal šéfredaktorem české verze časopisu *Playboy*. V sobotu 26. února 2011 zemřel v Praze na rakovinu.

Jeho tvorba málokdy vybočila z tématu holokaustu. Jeho knihy náleží k tzv. druhé vlně válečné prózy, tj. válečná próza z 50. a 60. let. Autoři druhé vlny se spíše soustředili na psychiku a vztah jedince k době než na události v širších souvislostech, na rozdíl od faktograficky zaměřených autorů vlny první. Jeho tvorba vychází z drastických zkušeností hlavně z koncentračních táborů (vydává osobní zpověď). Chtěl tímto způ-

sobem své dceři vylíčit tuto dobu. Zachycuje osudy mladých dívek, žen a starých lidí (jsou nejvíce zranitelní, protože jsou bezbranní). Všechny události představuje tak, jako by byly každodenní. Příběhy jsou buď povídky nebo novely a první vznikaly už v 1. pol. 50. let. Své příběhy neustále přepracovává. Již od svých prvních próz, soustředěných v povídkových sbírkách *Noc a naděje* a *Démanty noci* píše Lustig příběhy, v jejichž centru stojí obyčejné, zdánlivě nehrdinské lidské charaktery konfrontované s mezní životní situací v koncentračních táborech. Válečnou tematiku neopouští ani ve svých rozsáhlejších, psychologicky laděných textech *Můj známý Vili Feld* a *Dita Saxová*. Ve svých prózách i s odstupem padesáti let hledá Lustig smysl lidství a podstatu lidského bytí. Pro jeho prózy, poznamenané zkušenostmi s nacistickou genocidou, je charakteristická věcnost podání a střizlivá dramatická.

v naší knihovně: *Dita Saxová; Dívka s jizvou; Krásné zelené oči; Láska a tělo; Miláček; Modlitba pro Kateřinu Horovitzovou; Nemilovaná; Nikoho neponížíš; Noc a naděje; Tma nemá stín; Velká trojka*

Stephenie Meyerová (24. prosinec 1973) je americká spisovatelka.

Stephenie Meyerová se narodila v Hartfordu. Vyrůstala ve Phoenixu s pěti sourozenci. Získala titul bakaláře svobodných umění v roce 1995. Stephenie potkala svého manžela, přezdíváného „Pancho“, když vyrůstala v Arizoně. Vzali se roku 1994 a mají spolu tři syny. Stephanie Meyerová se proslavila velmi úspěšnou sérií *Stmívání* (*Twilight*). Je to fantasy romance určená pro dospívající mládež. Příběh je o 17leté dívce Isabelle Swanové, která se zamiluje do svého spolužáka upíra Edwarda Cullena. Dílo je psáno z pohledu hlavní hrdinky Belly Swanové. Série *Stmívání* byla přeložena do 37 různých jazyků a prodalo se více než 25 milionů výtisků po celém světě.

v naší knihovně: *Krátký druhý život Bree Tannerové; Nový měsíc; Rozbřesk; Stmívání; Zatmění*

Lenka Lanczová, narozena jako Lenka Mužáková (29. prosinec 1964), je česká spisovatelka románů pro mládež a pro ženy. Od roku 1987 pracuje v městské knihovně ve Slavonicích.

Na základní školu chodila ve Slavonicích. Po maturitě na Střední ekonomické škole v Jindřichově Hradci pracovala rok u Okresní správy spojů. Ve 13 letech si uvědomila, že v dívčích románech není to, co by tam chtěla najít, proto začala psát. Z nevinného pokusu se stal celoživotní koníček a dnes je Lenka Lanczová autorkou téměř 60 knih. První román však vyšel až poté, co se v ČR po revoluci roku 1989 změnila politická situace. Do té doby se do tehdejších edičních plánů kamenných nakladatelství nevešla. Patří k českým nejproduktivnějším a nejčtenějším spisovatelům. Hlavní hrdinkou jejích knih je většinou dospívající dívka, která řeší své problémy s mezilidskými vztahy, které jsou často způsobené její odlišností od okolí.

Autorka ve svých knihách píše o mladých nejen pro mladé. Z jejích knih číší jakési ponaučení, ale díky přirozenému podání to čtenáři nevnímají jako pokus o mentorování. V dvoudílném románu *Lucky Luk*, který je svým způsobem výjimkou v její tvorbě, je hlavním hrdinou starší kluk, který má problémy nejen s láskou, když potká a ztrácí svou osudovou ženu, ale v prvním díle se také potýká se zákonem a dostane se až do vězení. Až na výjimky představuje každá kniha samostatný román.

v naší knihovně: *Blbej fór; Dva roky od ráje; Dvakrát dospělá; Hořká chuť lásky; Hříšná touha; Lásky a nálezy; Mokrý náruč léta; Nebe plné hvězd; Podej mi ruku, Radko!; Pošeptej po větru; Sběratelka polibků; Sólo pro Kristýnu; Těžká noc; Vůně deště; Zašeptej do vlasů*

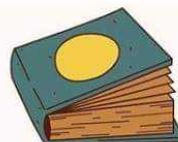
PROBLÉMY KNIHOMOLŮ

PAPERBACK

Snadno se poškodí

PEVNÁ VAZBA

Nepraktická do kabelky

ČTEČKA

Nevoní

Jiří Kulhánek (31. prosinec 1967) je český spisovatel, autor knih na pomezí science fiction a fantasy.

Narodil se v Brandýse nad Labem, nyní žije v Praze. V roce 1989 absolvoval SPŠS v Liberci. Od roku 1993 je členem SF&F Workshopu. Je patrně nejprodávanějším současným domácím autorem žánru, populárním i mimo okruh pravidelných čtenářů fantastiky a pobírajícím honoráře srovnatelné s úspěšnými autory mainstreamu. V roce 1996 získal cenu Akademie science fiction, fantasy a hororu pro nadějněho nováčka. Mezi fanoušky je už poměrně proslulý tím, že nerad vystupuje na veřejnosti, rozhovory dává jen zřídka a odpovídá stručně. Je svobodný, žije v Praze. Hrdinové jeho knih mají mimořádné až nadlidské schopnosti (např. upíři, kyborgové, speciálně vycvičení bojovníci); obvykle jsou na počátku napadeni a stráví velkou část děje útekem a skrýváním před masami „normálních“ nepřátel, jejichž nebezpečnost spočívá v kvantitě, ale nakonec triumfují i nad jejich skrytými vůdci, což je několik málo zloduchů ještě supermanštějších než hrdinové. Další charakteristické znaky Kulhánkova díla jsou

spádny děj, černý až cynický humor koncentrovaný ve formě tzv. wisecracků („hlášek“ – knihy jsou vesměs vyprávěny v první osobě). Dalším typickým rysem je „Ten Druhý“, jakýsi vnitřní hlas hlavního hrdiny, mající však svou vlastní osobnost. Hrdina si s ním povídá, řeší své problémy a „Ten Druhý“ mu pomáhá přežít v nebezpečných situacích. Velmi propracované jsou detailní popisy vyspělé techniky (zejména zbraně), s jejíž pomocí hrdina řeší různé problémy, a hojná naturalistická, i když odlehčená líčení násilí. Přestože se v jeho knihách vyskytují, ve formě vedlejšího příběhu, romantické zápletky (ve formě: hlavní hrdina – hlavní ženská postava), autor se vyhýbá bližšímu popisu jejich vztahu. A zcela se vyhýbá sexuální scénám. Kulhánkovi hrdinové představují sice kladnou stranu konfliktu, ale jsou ztělesněním opaků čítankové ušlechtilosti a dopouštějí se i morálně pochybných skutků. Často o sobě pochybují, ale v napjatých situacích se chovají jako kladní hrdinové.

v naší knihovně: *Divocí a zlí*, *Vyhliídka na věčnost*

Nicholas Charles Sparks (31. prosinec 1965) je jeden z nejúspěšnějších amerických spisovatelů současnosti. Jedná se o autora řady celosvětově úspěšných románů, z nichž 8 bylo použito jako předloha k neméně úspěšným filmům. V jeho díle zaujímají významné místo témata jako je křesťanství, láska, tragédie a osud.

Narodil se v Omaze v Nebrasce jako prostřední ze tří dětí profesora Patricka Michala Sparkse a jeho ženy Jill Emmy Marie Sparksové. V mládí se rodina často stěhovala ze státu do státu. Studoval na Bella Vista High School, kterou ukončil jako primus ročníku. Poté se stal studentem katolické University of Notre Dame. Hodně se zabýval sportem, konkrétně atletikou, v roce 1985 jeho tým vytvořil dosud platný rekord školy ve štafetě na 4 x 800 metrů. Studoval finančnictví a své studium zakončil s vynikajícím prospěchem v roce 1988. V roce 1988 se během jarních prázdnin setkal s Cathy Cole z New Hampshire, v červenci 1989 se vzali a poté žili v Sacramentu v Kalifornii. V následujících letech Sparks vyzkoušel řadu povolání, v roce 1993 se rodina přestěhovala do New Bernu. Zde napsal svůj první publikovaný román, *The Notebook* (vyšel 1996). V současné době stále žije v New Bernu s manželkou a pěti dětmi: třemi syny a dvěma

dcerami-dvojčaty. Přispívá do národní a místní charity a podílí se na programu kreativního psaní University of Notre Dame. Jeho první román jej finančně dokonale zabezpečil, poté se oddal literární tvorbě a sepsal řadu dalších, mezinárodně velmi úspěšných bestsellerů. Jeho dílo bylo přeloženo do více než 35 jazyků, včetně češtiny.

v naší knihovně: *Nejdelší jízda*; *Noci v Rodanthe*; *Svatba*; *Volba*; *Život ve dvou*

Regionální osobnosti – prosinec

Josef Schröpfer – zubní lékař, ochotník, sportovec

19.12.1918 (Postřekov) – 03.09.1997

místa působení: Bělá nad Radbuzou, Horšovský Týn, Hostouň, Blížejev, Poběžovice

Josef Schröpfer si v dobách studií zvolil profesi zubního laboranta, později složil dentistické zkoušky a jako zubní lékař pomáhal lidem od bolesti. Pracoval ve zdravotnických střediscích v Bělé nad Radbuzou, Horšovském Týně, Hostouni a Blížejevě. Působil také v divadelním souboru v Poběžovicích, kde získal řadu ocenění. Za sportovní výkony v orientačních bězích obdržel několik diplomů za umístění mezi prvními závodníky. Miloval hory, nejvíce hřebeny Českého lesa. Již v mladistvém věku dobýval vrcholy Vysokých Tater jako horolezec.

Valentina Kameníková – hudební pedagožka, klavíristka

20.12.1930 (Oděsa – Ukrajina) – 28.11.1989 (Praha)

místa působení: Praha, Horšovský Týn

Absolventka oděské konzervatoře. Do země přišla v roce 1957 za mužem. Brilantní klavíristka a interpretku díla P. I. Čajkovského. Častým hostem v Horšovském Týně, odkud pocházel její manžel a kde v letech 1957 a 1958 i žila. Proslula také jako vynikající pedagožka, byla profesorkou pražské konzervatoře a AMU.

Jan Schnobrich – malíř, měšťan

28.12.1656 (Horšovský Týn) – 27.09.1699 (Horšovský Týn)

místa působení: Horšovský Týn, Horšov

Syn Matyáše Schnobricha. Oženil se roku 1684 v Horšovském Týně s Annou Tichou. Byl činný v letech 1680-1699. Mezi roky 1688-1690 namaloval pro kostel v Horšově vnitřní i vnější obrazy, velké Zmrtvýchvstání.

Karel Hruška – odborný publicista, lesník, ekonom

29.12.1929 (Horní Cerekev) – 07.05.2012

místa působení: Tachov, Horšovský Týn

Absolvent Lesnické školy v Domažlicích a poté dálkového studia na Střední lesnické technické škole Písek. Pracoval ve venkovním lesnickém provozu, dále jako ekonom Lesního závodu Tachov a Horšovský Týn. Tři roky byl činný také ve funkci kontrolora Západočeských státních lesů a taktéž 3 roky ve funkci vedoucího okresní statistiky v Tachově. Prováděl badatelské práce v oblasti historie okupace Chodska nacistickým Německem. Shromáždil kompletní dokumentaci ke všem památníkům na území domažlického okresu. Část jeho bádání je uvedena ve III. díle sborníku Chodsko ve stínu hákového kříže (2009).

Regionální události – prosinec

První vystoupení Chodského tria – Domažlice, 08.12.1955

Chodské trio zahájilo svou činnost ve složení Eva Hesová, Manka Kunešová a Jiřina Skalová na koncertu Čerchovanu dne 8. prosince 1955, přičemž podnět k založení vzešel od učitelky Boženy Hezké. Společně pěvkyně absolvovaly více než 2000 vystoupení nejen v Československu, ale i v dalších státech tehdejšího východního bloku. Často přitom spolupracovaly se zpěvákem Jaromírem Horákem. Účinkování Chodského tria se uzavřelo dne 3. prosince 1991.

Zleva: Jiřina Skalová, Eva Hesová, Manka Kunešová.

Rozsvícení prvního vánočního stromu v Domažlicích – Domažlice, 14.12.1930

První vánoční strom se v Domažlicích rozzářil v podvečerních hodinách 14. prosince 1930 v prostoru bývalé kašny naproti radnici. Akci zorganizoval místní odbor Československé ochrany matek a dětí s předsedkyní paní Peroutkovou, strom ozdobený barevnými elektrickými žárovkami pak následně předal pod záštitu obce. Událost se setkala se značným zájmem veřejnosti, čehož pořádající organizace využila k výběru peněžitých příspěvků na podporu své charitativní činnosti.

Otevření nové nemocnice v Domažlicích – Domažlice, 22.12.2005

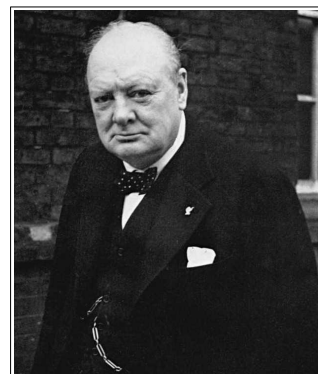

Dne 22. prosince 2005 byla slavnostně otevřena nová nemocnice v Domažlicích, která se tak stala prvním na „zelené louce“ vybudovaným zařízením tohoto typu po roce 1989. Náklady na výstavbu nemocnice dosáhly 925 milionů korun. Slavnostního otevření se zúčastnili ministr financí Bohuslav Sobotka, ministr zdravotnictví David Rath, hejtmán Plzeňského kraje Petr Zimmermann, jeho náměstek Vladislav Vilímec, senátor Petr Smutný, starosta města Domažlic Jan Látka, bývalý přednosta Okresního úřadu Pavel Faschingbauer, ředitelka nemocnice Anna Vyrutová a další hosté.

Prosincové události

10. prosinec 1953 – Winston Churchill obdržel Nobelovu cenu za literaturu.

Winston Churchill byl od mládí plodným spisovatelem. V obdobích, kdy nezačal žádný politický post, považoval sám sebe za profesionálního spisovatele, který se také zabývá politikou. Psaní mu také poskytovalo nutné finanční prostředky, protože i přes svůj aristokratický původ nebyl bohatý a na druhou stranu byl zvyklý na určitý životní standard. Jeho finanční situaci také nepomohly příliš časté neúspěšné investice. Některá jeho díla tak vznikla i kvůli tíživé finanční situaci. Psal i historická díla, na kterých je ovšem vidět, že nebyl profesionálním historikem (např. ho nezajímaly sociální nebo ekonomické dějiny, vlastně se jednalo hlavně o politické a vojenské dějiny, kde Angličané hráli

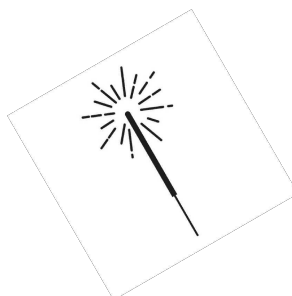
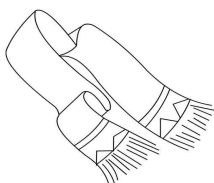
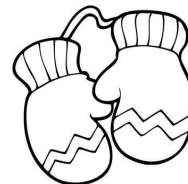
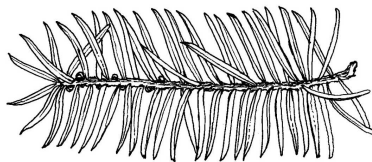
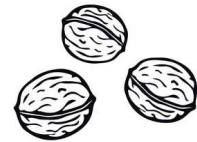
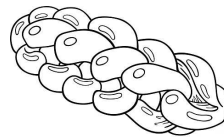
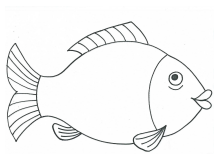
hlavní roli). Po dokončení svého stěžejního šestisvazkového historického díla Druhá světová válka mu byla udělena Nobelova cena za literaturu „za jeho mistrovství v historickém a biografickém líčení i za jiskřivé umění řečnické, s nímž vystupoval jako obránce vznešených lidských hodnot“ (citace z odůvodnění Švédské akademie). Churchill se tak stal po Theodoru Mommsenovi, Rudolfu Euckenovi, Henrim Bergsonovi a Bertrandu Russellovi pátým (a zatím posledním) nositelem této ceny, který nebyl spisovatelem krásné literatury, ale jiných spisů, které svou formou a pojetím mají literární hodnotu (jak to stojí v příslušných stanovách k Nobelově ceně).

Osmisměrka

Po vyškrtání zimních a vánočních obrázků si ze zbývajících písmen přečtete tajenku (27 písmen).

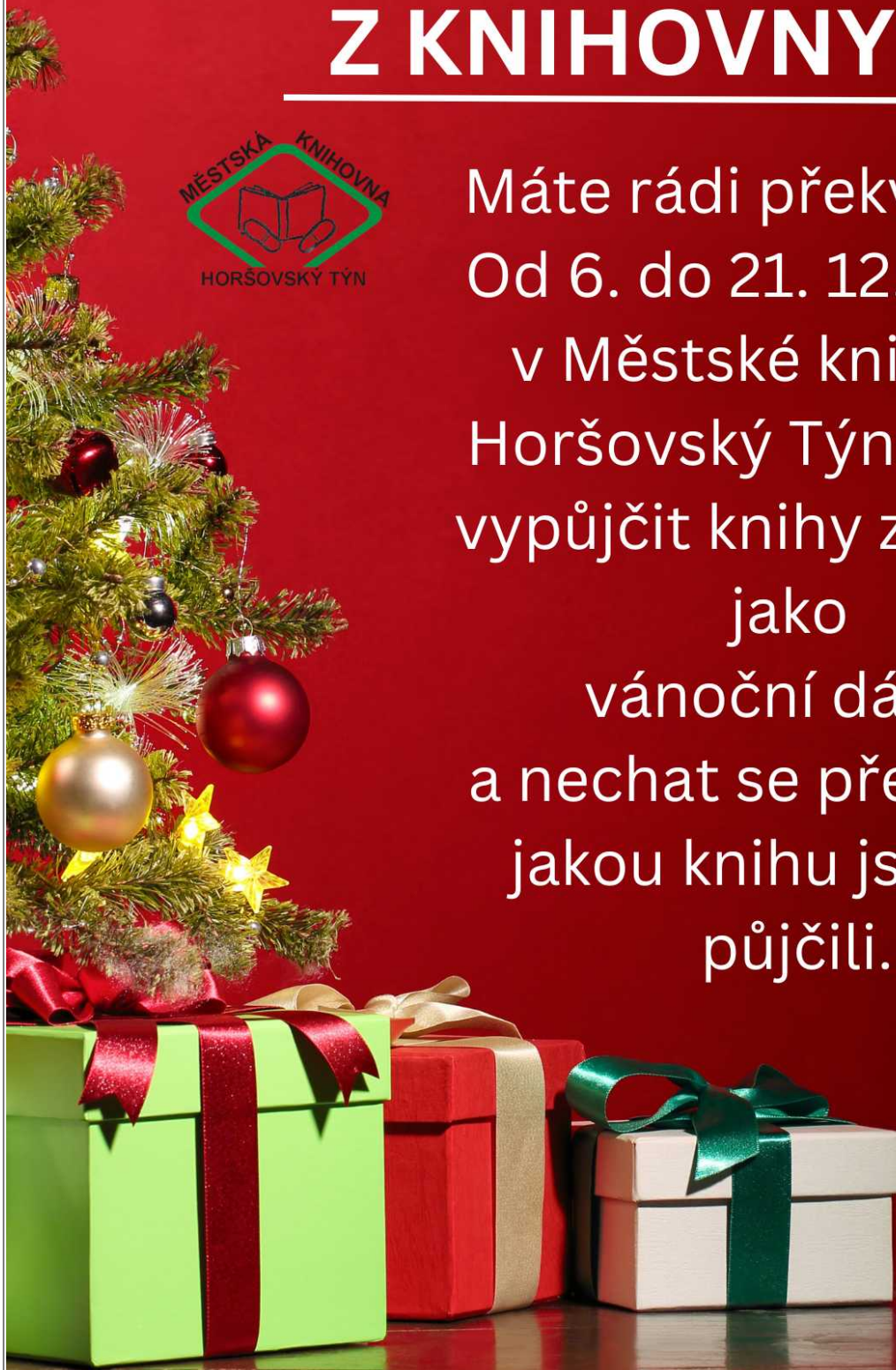
K	N	A	K	V	A	K	S	R	P	I	E
S	H	A	Í	Č	I	L	H	E	J	J	C
E	T	A	K	Č	O	N	Á	V	N	E	I
C	J	R	S	N	Ě	H	U	L	Á	K	V
N	U	L	O	A	T	E	M	O	K	J	A
M	O	K	E	M	S	D	P	Š	E	M	K
É	Ř	V	R	Í	E	V	Á	Ž	V	E	U
L	E	Á	Z	O	K	Č	Í	R	N	L	R
T	C	O	Č	A	V	Š	E	Č	E	Í	N
E	H	Í	P	D	E	Í	Á	K	K	K	R
B	Y	R	E	K	V	L	O	Č	K	A	K
A	L	Á	Š	Y	K	Č	I	L	S	E	J

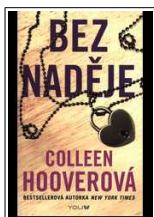
VÁNOČNÍ PŘEKVAPENÍ Z KNIHOVNY

Máte rádi překvapení?
Od 6. do 21. 12. 2023 si
v Městské knihovně
Horšovský Týn můžete
vypůjčit knihy zabalené
jako
vánoční dárek
a nechat se překvapit,
jakou knihu jste si
půjčili.

Nabídka knih k vypůjčení v naší knihovně

Bez naděje - Colleen Hoover

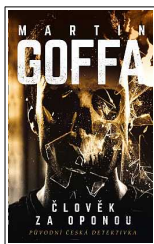
Když se sedmnáctiletá Sky seznámí s Deanem – možná jediným klukem, jehož provází ještě horší pověst než ji – něco se v ní změní. S ním poprvé ucítí něco, co v ní všechny povrchní známosti předtím probudit nedokázaly. Dean ji uchvátí i vyděsí už během prvního setkání, ale hlavně ji dokáže probrat z citové otupělosti.

- román pro ženy, 383 stran

Čas primadon - Nad'a Horáková

Ema Šubrtová pracuje jako učitelka na gymnáziu, občas provádí turisty po Brně a s partou přátel si užívá bezstarostný čas bez závazků. Když je zavražděna její kamarádka Leona, přes protesty svého bratra Jirky, policisty, který případ vyšetřuje, začne po vrahovi pátrat na vlastní pěst. Z vraždy jsou totiž podezřelí i její přátelé.

- detektivka, 286 stran

Člověk za oponou - Martin Goffa

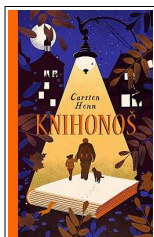
Novináře Marka „Terence“ Vráze osloví s nabídkou doživotně odsouzený dvojnásobný vrah zvaný Rys. Chce, aby Terence objasnil nedávnou smrt jeho bratra Fritze, kterou policisté odložili jako sebevraždu. Rys policejní verzi nevěří a tvrdí, že Fritz by si dobrovolně život nevezal.

- krimi, 270 stran

Klíč - Kathryn Hughes

Zdravotní sestra Ellen Crosbyová nastoupí do nemocnice pro duševně choré. Přestože netuší, co ji zde čeká, je plná energie a naděje, že bude pomáhat potřebným. Když pozná mladou ženu, kterou do ústavu přivezl její otec, netuší, že již brzy ji čeká rozhodnutí, které jim navždy změní život.

- román pro ženy, 340 stran

Knihonoš - Carsten Henn

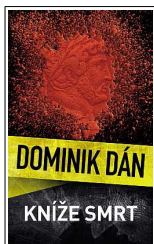
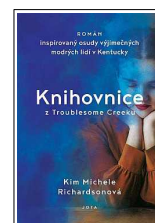
Každého večera, když knihkupectví U Brány zavře, Carl Kollhoff vezme opatrně do rukou každou z objednaných knih, jemně je pohladí, zavine je do papíru a ukládá do měkce vystlaného batohu jako do peřinky. Potom s nimi vyráží na procházku uličkami Starého Města. Nosí je svým neobyčejným zákazníkům.

- román, 190 stran

Knihovnice z Troublesome Creeku - Kim Michele Richardson

Odlehlou horskou část Kentucky sužuje velká hospodářská krize víc než bohatší části Spojených států. Lidé živoří, ale nevzdávají se. Cussy Mary Carterová se v rámci podpůrného programu vlády stává knihovnicí Pojízdných knihoven, které s čtivem přinášejí osvětu, únik před krutou realitou a mezilidský kontakt.

- historický román, 316 stran

Kníže Smrt - Dominik Dán

Oddělení vražd a smrt jsou jako zamilovaný pár v parku – jdou ruku v ruce vedle sebe a tvoří téměř dokonalou jednotu. Navzájem si na sebe zvykli, naučili se vzájemně respektovat a bát se jeden druhého. I detektivové z oddělení vražd se smrti bojí, a přestože si s ní tykají, její poslední návštěva je pořádně vyvedla z míry. Přišla a vzala si blízkého člověka.

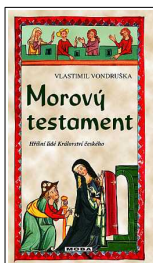
- krimi, 318 stran

Manželkou podruhé - Melanie Summers

Hořkosladký romantický příběh osvědčené humoristické autorky je skutečně překvapivý a neotřelý. Je psán vtipným jazykem, přesto námět přinejmenším vybědne k zamyšlení nad hodnotnou lidského života, lásky a péče o druhé. Odhaluje hrdinku až na kost a ukazuje, jak může být pro některé lidi těžké připustit si vlastní zármutek a ztrátu.

- román, 354 stran

Morový testament - Vlastimil Vondruška

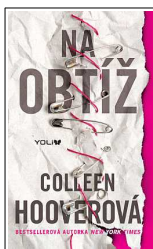
Vražda italského studenta, který začal navštěvovat rétorickou školu Jindřicha z Isernie na Vyšehradu, je nepochopitelná. Neměl žádné peníze ani nepřátele a v Praze byl teprve dva týdny. V téže době přijde za Oldřichem z Chlumu syn zámožného staroměstského patricije, jemuž se ztratil otec, a žádá o pomoc. Oldřich se případu ujme.

- historická detektivka, 300 stran

Na hraně dnů - Petr Prouza

Knihu tvoří hlavně autorovy vzpomínky na výjimečné lidi, které poznal a prožil s nimi klíčové momenty svého života. Nejobsáhlejší část vzpomínek, tvořící téměř polovinu knihy, přináší Prouzovo svědectví o vztahu se spisovatelem Milanem Kunderou. Unikátní je také autorovo vyprávění o Finsku, kde žil několik let jako manžel české velvyslankyně.

- biografie, 381 stran

Na obtíž - Colleen Hoover

Vossovy byste jen stěží označili za „normální“ rodinu. Žijí ve zrekonstruovaném kostele, máma, která se ještě nedávno léčila z rakoviny, bydlí v suterénu a otec je ženatý s její bývalou ošetřovatelkou. A pak je tu Merit. Merit Vossová sbírá trofeje, které nevyhrála. Je to podivný koníček, pro ni má ale zvláštní význam.

- román pro ženy, 311 stran

Nečekaná lekce lásky - Lucy Dillon

Jeannie vždy toužila po lásce a nyní konečně prožívá opravdovou romanci. Dan je úspěšný, pohledný mladý veterinář, který ji vzal do New Yorku a na Brooklynském mostě požádal o ruku. Jeannie se musí štípnout, aby uvěřila, že to není sen. Zdá se to příliš dokonalé, příliš kouzelné, než aby to mohla být pravda. Cestou na svatbu se nemůže zbavit svíravého pocitu.

- román pro ženy, 374 stran

Nečekané přiznání - Lisa Regan

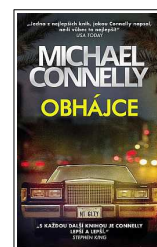
Když je na příjezdové cestě domu v Dentonu nalezeno tělo mladého studenta s fotografií připevnou na límci, je detektiv Josie Quinnová na místě činu první. Dům patří Gretchen Palmerové, obětavé člence Josiina týmu, která ale zmizela. Josie ani na okamžik neuvěří, že by pachatelem mohla být Gretchen.

- krimi, 331 stran

Obháje - Michael Connelly

Michael Haller je advokát „bez kanceláře“. Úřaduje na zadním sedadle svého vozu Lincoln Continental, aby mohl být co nejbližší svým klientům – opilým řidičům, drobným podvodníkům, překupníkům drog a podobným existencím. Právo pro něj není otázkou viny či nevin, nýbrž záležitostí týkající se manipulace a vyjednávání.

- krimi, 399 stran

Osudová žena - Renáta Názlerová

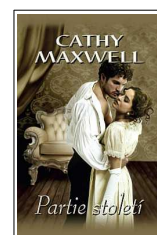
Anna je žena ve zralém věku. Je nebezpečně přitažlivá a nebezpečně úspěšná. Kam přijde, nezůstane kámen na kameni. Muže využívá, ženy podceňuje a úspěch povyšuje na nejvyšší životní metu. Ale přijde den, kdy si bude muset vyslechnout drsná slova psychoterapeuta: „Máte problém a jestli ho chcete vyřešit, potřebujete se vrátit do svých minulých životů.“

- román pro ženy, 287 stran

Partie století - Cathy Maxwell

Romantické vyprávění z prostředí nejvyšší anglické šlechty na začátku 19. století je milostným příběhem o lásce a svazujících rodinných i společenských povinnostech. Každá debutantka při svém vstupu do společnosti obvykle touží ulovit hraběte. Elin Morrisová má to štěstí, že ji rodiče zaslíbili hraběti už krátce po narození...

- román pro ženy, 262 stran

Pekárna plná života - Ruth Kvarnström-Jones

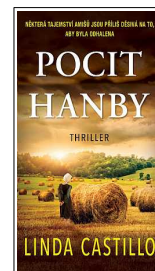
Do Halleholmu, idylického pobřežního maloměsta nedaleko Stockholmského souostroví, dorazil podzim. Život Lovisy Lindegrenové se po událostech knihy Pekárna s vůní skořice konečně ustálil. Se svou Pekárnou má velké plány a slibně se vyvíjí i její vztah s Axelem. Když však do jejich životů zasáhne nemoc, klid a pohoda jsou ty tam.

- román pro ženy, 383 stran

Pocit hanby - Linda Castillo

Na opuštěné farmě je zavražděna amišská babička a navíc je unesena její sedmiletá vnučka. Policejní náčelnice Kate Burkholderová se případem okamžitě začíná zabývat. Uvědomuje si totiž, že čím déle bude dívka pohřešovaná, tím menší je šance, že se jí podaří nalézt živou a zdravou. Navíc rodina dívky je v rámci amišské komunity velmi vážená.

- detektivka, 328 stran

Podivná úmrtí panovníků a panovnic - Jan Bauer

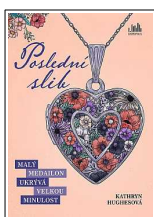
Zdaleka ne všem českým panovníkům bylo dáno zemřít ve vlastní posteli obklopeni svými nejbližšími. Už kníže Václav, později svatořečený patron země české, byl bestiálně ubit družinou mladšího bratra Boleslava. Kníže Jaromír byl zase probodnut neznámým troudalcem v noci na záchodě. Stejně tak zůstal nepoznán vrah posledního Přemyslovce...

- naučná, 331 stran

Poprava - Matt Witten

Dcera Susan Lentigové byla před dvaceti lety zavražděna – a nyní, po předlouhém čekání, se Susan konečně vydává přes půlku Spojených států na vrahovu popravu. Jenže během své cesty objeví nové šokující důkazy, že odsouzený muž nejspíš onen děsivý čin nespáchal – a skutečný vrah je stále na svobodě. Navíc člověk, kterého podezírá, má malou dcerku.

- thriller, 326 stran

Poslední slib - Kathryn Hughes

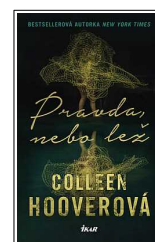
Tara Richardsová byla ještě dívka, když přišla o matku. Když Tara po letech dostane dopis od londýnského advokáta, jeho obsah s ní otřese. Někdo jí zanechal klíč od bezpečnostní schránky, v níž se skrývá předmět, který změní vše, co si Tara myslela, že ví. Zavede ji na cestu do Španělska, kde hledá odpovědi, které ji pronásledují už čtyřicet let.

- historický román, 342 stran

Pravda, nebo lež - Colleen Hoover

Mladá spisovatelka Lowen Ashleighová se právě ocitla ve finanční tísní. Rozhodne se proto přijmout nabídku, které by se za normálních okolností vyhnula. Najme si ji manžel bestsellerové spisovatelky Verity Crawfordové, aby za jeho ženu dokončila veleúspěšnou knižní sérii. Ta se totiž po tragické nehodě nemůže práci věnovat a fanoušci už začínají být netrpěliví...

- thriller, 326 stran

Prostitutka a Arab - Mirka Manáková

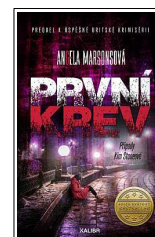
Příběh o luxusní společnosti Graciele, jejímž jediným cílem je v luxusu také žít. Graciela věří, že díky své práci dokáže svést muže svých snů a provdat se za něj. Jednoho dne toho skutečně málem dosáhne. Brian Jones je bohatý a šarmantní muž. Téměř se jí podaří dostat ho před oltář. Jenže kartami zamíchá neodolatelný Emir.

- román pro ženy, 232 stran

První krev - Angela Marsons

Je těsně před Vánoci roku 2014 a inspektorka Kim Stoneová stojí před halesowenskou policejní stanicí. Svou konfliktní, nespolečenskou povahou už proslula po celém westmidlandském hrabství a tohle je možná její poslední šance. Má se setkat se svými novými podřízenými, seržanty Bryantem a Dawsonem a konstáblem Stacey Woodovou.

- krimi, 332 stran

Přerušeny řetězec - Petr Eidler

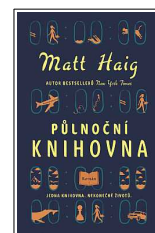
Oskar Rosen se sice narodil koncem 2. světové války v Čechách, ale sedmdesát let prožil ve Francii. Když se nyní od notáře dozvídá, že dědí po své dosud neznámé tetě Vilemíně dům a další nemovitost v Praze, rozhodne se přiletět, aby zjistil, jaké jsou vlastně jeho kořeny, a najímá si soukromého detektiva, který hovoří francouzsky, aby mu s pátráním pomohl.

- detektivka, 328 stran

Půlnoční knihovna - Matt Haig

Když se Nora Seedová ocitne v půlnoční knihovně, má možnost všechno napravit. Dosud byl její život jen přehlídkou zoufalství a výčitek. Připadá jí, že všechny včetně sebe zklamala. To se ale může co nevidět změnit. Knihy v půlnoční knihovně umožní Noře zažít, co by se stalo, kdyby mohla změnit svá dřívější rozhodnutí.

- fantasy, 308 stran

Jak svrhnout vévodu - Evie Dunmore

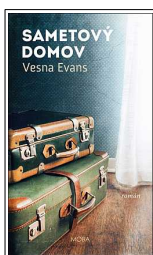
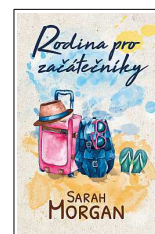
Píše se rok 1879 a svět ovládaný muži se otřeše v základech. Annabelle Archerová dostane jedinečnou příležitost stát se jednou z prvních studentek Oxfordské univerzity. Stipendium jí poskytne dámský spolek, který se snaží prosadit volební právo pro ženy. Má to ale jednu podmínku – Annabelle musí na oplátku najít vlivného muže, který se postaví za zájmy spolku.

- historický román pro ženy, 373 stran

Rodina pro začátečníky - Sarah Morgan

Newyorská floristka Flora Donovanová si žije hezky, ale za svým optimistickým chováním skrývá tajemství. Je opuštěná. Jako dítě osiřela a od té doby neměla nikdy pocit, že by někam patřila... Až do chvíle, kdy potká Jacka Parkera. Je to první muž, který jí opravdu rozumí, a to změni celý její život.

- román pro ženy, 375 stran

Sametový domov - Vesna Evans-Tvrtković

Jedenáctiletá Mája se po úprku z válečného Sarajeva ocitá se svým dvojčetem Adinem a rodiči v České republice. I když zpočátku nechápe, proč musela svou zem i kamarády opustit, časem si českou kulturu i komplikovanou češtinu zamilovává. Ale pocit provinění, že nechala babičku v okupovaném území, je jí neustále v patách...

- román, 277 stran

Slzy a smích - Táňa Keleová-Vasilková

Slzy a smích. Štěstí a neštěstí. Stejně jako v životě nás všech se prolínají i v osudech dvou žen: Evy a Kamily. Eva je učitelka na základní škole, žije ve spokojeném manželství a zdá se, že jí ke štěstí nic nechybí. Kamila je na mateřské dovolené, má dvě nádherné dcerky a skromné sny, které jako by se jí čím dál víc vzdalovaly... Dvě ženy, dva osudy, které se protnou...

- román pro ženy, 337 stran

Sršeň létá v noci - Ken Follett

Píše se rok 1941 a válečná situace se pro britskou RAF nevyvíjí příliš nadějně – v dešti nacistické protiletadlové palby se k zemi řítí jeden spojenecký bombardér za druhým. Otázka, která vojenské i politické špičky Spojeného království znepokojuje, tedy zcela logicky zní: Jak mohou být Němci o pohybu britských letadel tak podrobně informováni?

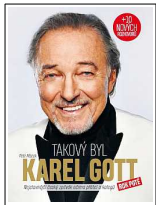
- válečný román, 431 stran

Tajemná služebná - Barbara Cartland

Mladičká Giselda se ocitne v situaci, kdy je ochotná pro peníze udělat takřka cokoli. Nemá totiž prostředky na operaci, kterou její mladší bratr nutně potřebuje, a nemá se ani na koho obrátit. Sužována chudobou sebere odvahu a nabídne jedinou cennou věc, kterou má – svou čisťotu. Potlačí všechnu svou hrdost a osloví svého bohatého zaměstnavatele.

- román pro ženy, 171 stran

Takový byl Karel Gott: Rok poté - Petr Macek

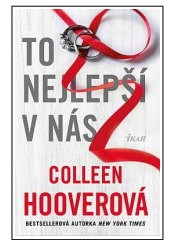
Takto kniha je oslavou života Karla Gotta. Klíčové osobnosti z jeho okolí v ní hovoří o svých zkušenostech a zážitcích s milovaným zpěvákem. V bilancování života a přínosu nenahraditelného umělce se rok po jeho smrti připojilo 10 dalších hvězd z jeho bezprostřední blízkosti. Jsou to pohledy intimní, zasvěcené, unikátní, se vzpomínkami smutnými i veselými.

- biografie, 287 stran

To nejlepší v nás - Colleen Hoover

Quinn by v životě nenapadlo, že potká osudovou lásku v nejhorší den svého života. Přesně to se ale stane. Začátek jejího vztahu s Grahamem je naprosto dokonalý, jsou jako stvoření jeden pro druhého. O sedm let později je ale jejich manželství v troskách. Zpočátku dokonalá láska je ohrožena tisíci nedokonalostmi jejich společného života.

- román pro ženy, 285 stran

V pasti Araba - Mirka Manáková

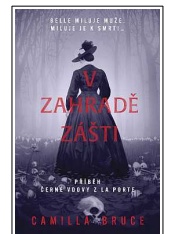
Sára se dostala do zajetí šejka Abdullaha. Stane se jeho otrokyní – až do dne, kdy se v domě objeví muž, který si ji chce vzít za manželku. Pod nátlakem se za něj nakonec provdá. Cesty osudu jsou však nevyzpytatelné a Sára nečekaně potká starou lásku, která v jejím životě způsobí pořádný rozruch. Má jejich vztah šanci přežít?

- román pro ženy, 220 stran

V zahradě zášti - Camilla Bruce

V Chicagu se o ní leccos povídalo. Dobrým sousedům v Indianě se možná občas něco nezdálo, ale kdo by čekal něco zlého od dobromyslné vdovy, které v životě nepřálo štěstí, je vzorná matka a poctivě chodí do kostela? Kdyby jen věděli, čím prošla... Muži k ní přijížděli plni očekávání a nadějí s celým svým majetkem, avšak odjíždět je nikdy nikdo neviděl...

- horor, 449 stran

Horoskop pro Valdštejna - Jaromír Jindra

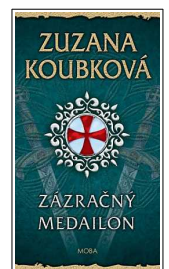
Z Jeleního příkopu se ozývá řev erbovního lva Českého království Mohameda. Rudolf II. se marně snaží zapomenout na neblahý horoskop, spojující jeho osud s osudem lva v jedno. Předpověď, vyslovenou před lety Tychonem Brahe, se mu přesto změnit nepodaří a císař umírá pouhé tři dny po Mohamedovi.

- historický román, 300 stran

Zázračný medailon - Zuzana Koubková

Řádový rytíř Zdislav strávil víc než rok a půl na křížovém tažení proti Maurům, nyní je ale zpět v Praze, kde ho pan Petr z Rožmberka požádá, aby našel ztraceného malíře Gianlucu Pericoliho. Pericoli totiž maloval pro pána z Rožmberka – a nejen pro něj – kostelní obrazy. Kostely neskrývají jen krásná umělecká díla, ale též tajemství, která nemají být vyražena.

- historické krimi, 227 stran

Žena, která věděla příliš mnoho - Michele Campbell

Před mnoha lety zlomil Connor Ford Tabithě Girardové srdce. On byl pohledný vysokoškolák, ona chudé děvče z maloměsta. Jejich vztah měl být jen letním románkem, ale pro Tabithu znamenal všechno. O několik let později se Connor vrací do Tabithina života. Starší, bohatší a zoufale nešťastný.

- thriller, 351 stran

Bílá Voda - Kateřina Tučková

Bílá Voda. Takto poeticky se jmenuje pustá vesnice skrytá ve stínu pohraničních hor, kam kdysi přicházely zástupy poutníků vyprosit si pomoc u zázračné sošky Panny Marie. Právě sem o několik století později přijíždí Lena Lagnerová, aby se tu skryla před svou minulostí, která ji přivedla na pokraj sebevraždy.

- historický román, 686 stran

Celá pravda - Cara Hunter

Ona dává všanc svoji kariéru, on může přijít o všechno. A přesto jeden z nich lže. Když se tím inspektora Adama Fawleyho začne zabývat obviněním ze sexuálního obtěžování na Oxfordské univerzitě, všichni si myslí, že dobře vědí, o co půjde. Záhy však zjistí, že se hluboce mýlili.

- thriller, 429 stran

Doupě - Jakuba Katalpa

Květa je po manželově smrti sužována pocitem samoty a neužitečnosti. Ve sklepě svého domu proto vybuduje malou místnost – doupě – a čeká na návštěvníka, kterého by do ní mohla zavřít a vyprávět mu svůj životní příběh. Zatímco Květa opečovává svého vězně, v Americe umírá na rakovinu Akiko Ikedaová.

- román pro ženy, 308 stran

Kodaňská Píseň písni - Annette Bjergfeldt

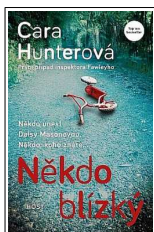
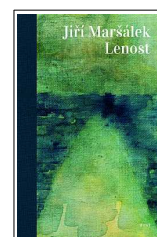
Rodinná sága, v níž plachá malířka Esther líčí osudy tří generací žijících pod jednou střechou, se odehrává v Kodani, na scéně Pařížské opery a v cirkuse Sovalskaja na předměstí Petrohradu. Když Hannibal v roce 1921 koupí dům v Kodani, představuje si domov naplněný operou, bohémským duchem a láskou, stejně opojnou jako v Šalamounově Písni písni...

- román, 421 stran

Lenost - Jiří Maršálek

Muž, který přišel o manželku, se vrací na místo, kde spolu trávili dovolenou a kde také před lety ztratil iluze o vlastní bezúhonnosti. Řecko a jeho vůně, hotel a podivná netečnost hrdiny uvnitř. V jiném podnebí ho přepadají nové myšlenky a vlivem zdánlivých náhod, křivd a zrad se jeho život přetváří do zcela jiné podoby. Vypadá to, že domů už není návratu.

- román, 181 stran

Někdo blízky - Cara Hunter

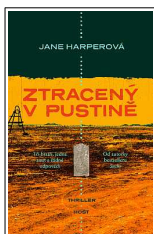
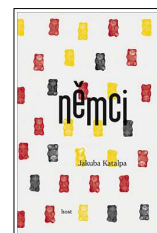
Když osmiletá Daisy Masonová zmizí během oslavy z domu, inspektor Adam Fawley dobře ví, že v devíti případech z deseti je pachatelem někdo blízky. A Daisyina rodina je přinejmenším zvláštní – matka se při výslechu zoufale snaží udržet zdání normality, kdežto otec je chladný a nepřístupný. A pak je tu Daisyin mladší bratr, zakřiknutý a nemluvný...

- thriller, 357 stran

Němci - Jakuba Katalpa

Píše se rok 1987 a ze západního Německa do Prahy dorazí poslední z balíčků, které rodině Mahlerových pravidelně přicházely od konce 40. let. Svému synovi Konradovi je posílala Klára Rissmannová. O babičce Kláře se však u Mahlerových nikdy nemluvalo, a proto po Konradově nečekané smrti zůstane řada nezodpovězených otázek.

- román, 416 stran

Ztracený v pustině - Jane Harper

Nathan, nejstarší z bratrů Brightových, dobře ví, jak tvrdý je život v nekonečném australském vnitrozemí. Osamělost tam znamená smrt. Nejbližší sousedé mohou být hodiny cesty daleko a před spalujícím žářem není úniku. Ví to, protože po rozvodu a neshodách s příbuznými opustil rodinnou farmu a protlouká se životem sám.

- thriller, 374 stran

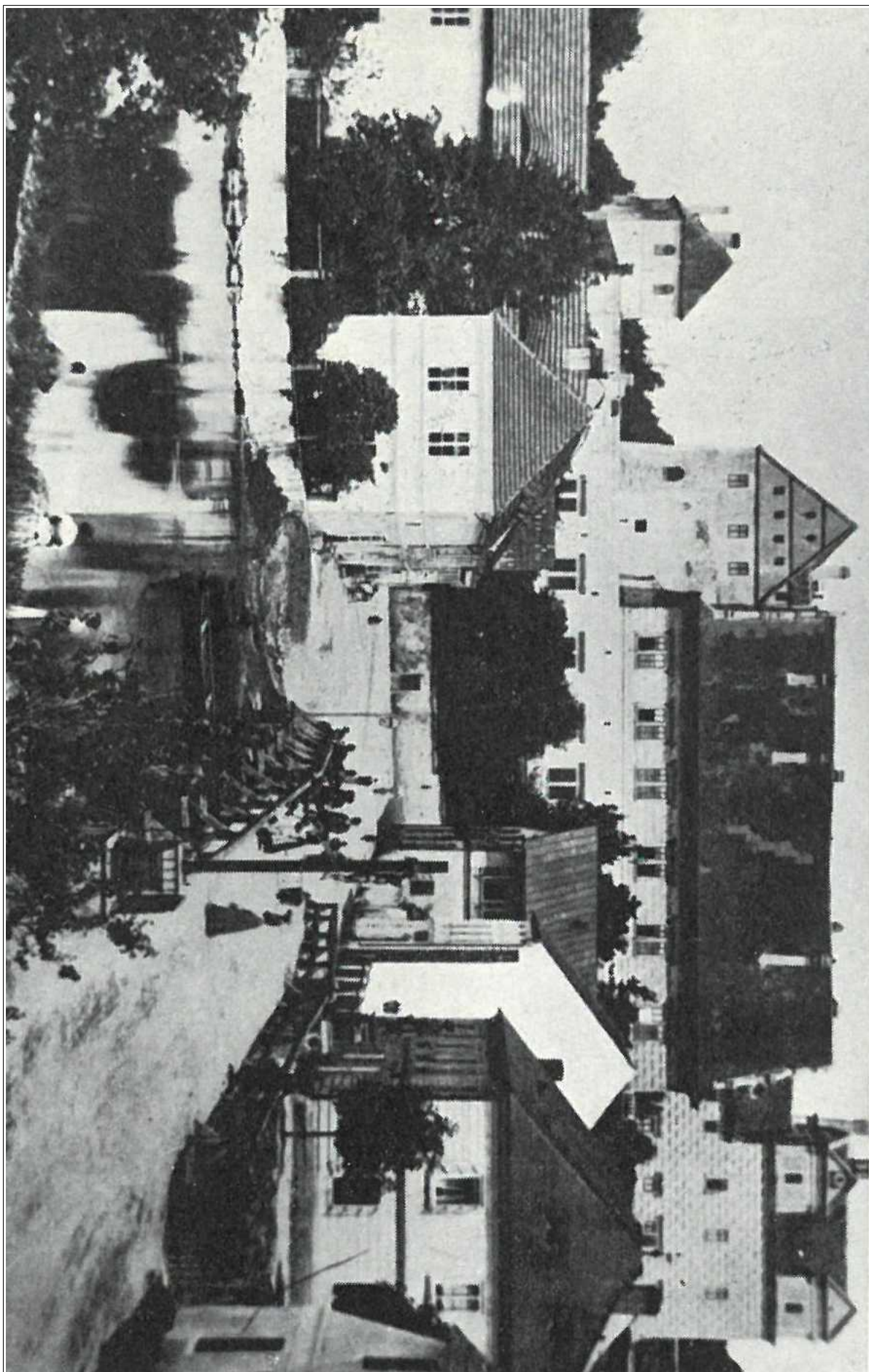
Zabijáková hra - Ward Larsen

David Slaton vede poklidný život, má novou manželku a dům na předměstí Virginie. Má ale také velmi temnou minulost. Býval totiž kidon, nejnebezpečnější zabiják, jakého kdy izraelské tajné služby stvořily. Ve stejné době vrcholí mnohaletá práce geniálního vědce, jejíž výsledek přivádí Írán velmi blízko ke splnění dávného snu: disponovat jadernou zbraní.

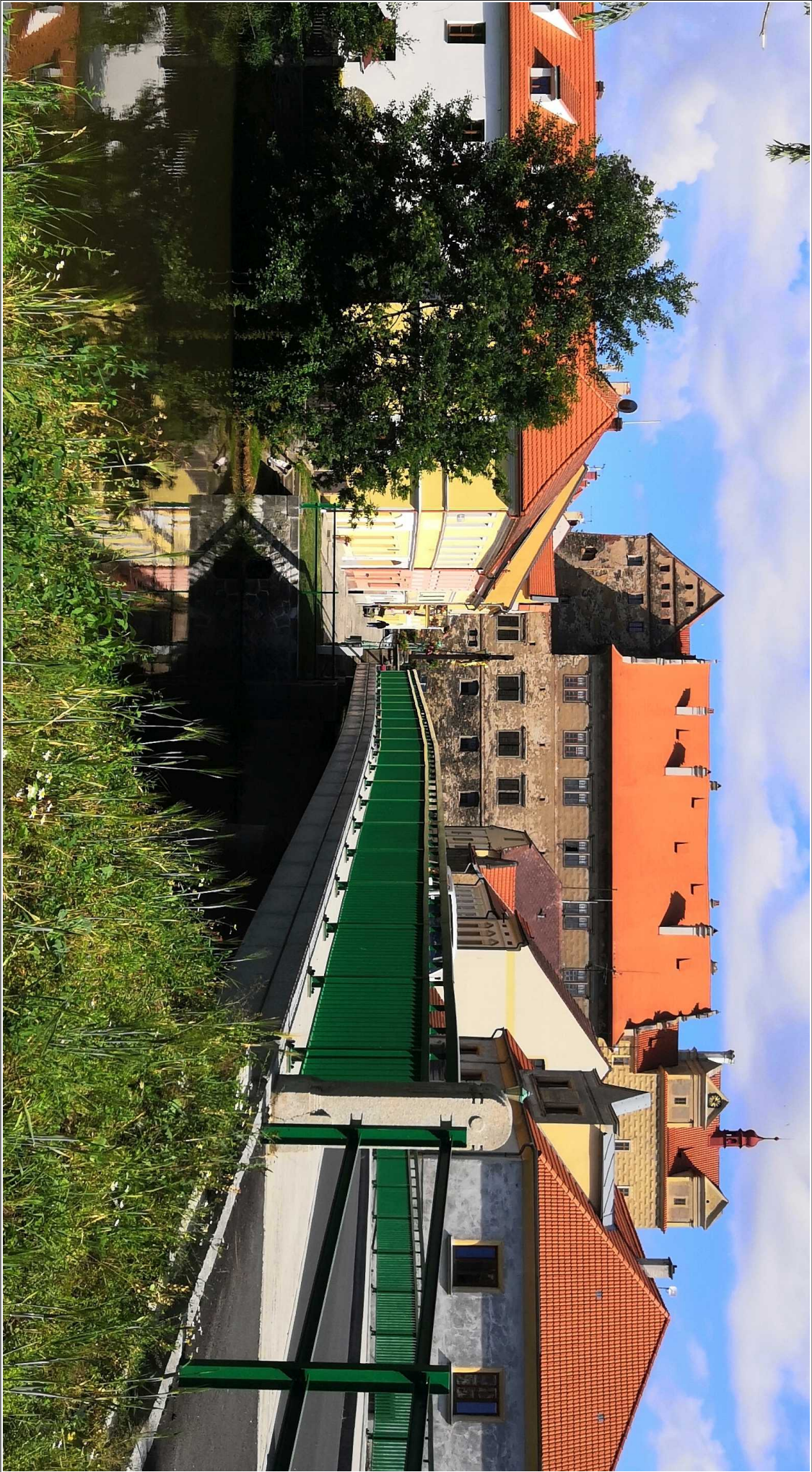
- thriller, 471 stran

Historie domů v Horšovském Týně
ulice Littrowa

1916

12. červenec 2022

**Knihovna bude pro veřejnost uzavřena
od 22. prosince 2023 do 2. ledna 2024.**

**Poslední otevřený den bude čtvrtek 21. prosince 2023,
první otevřený den v novém roce bude středa 3. ledna 2024.**

Městská knihovna
náměstí Republiky 102
346 01 Horšovský Týn
telefon: 379 422 572
mobil: 731 614 064
e-mail: knihovna@htyn.cz
knihovnaht@seznam.cz
<https://knihovnahorsovskytyn.webk.cz>

půjčovní doba:

Po	9:00 – 12:00	13:00 – 18:00
Út	zavřeno	
St	9:00 – 12:00	13:00 – 17:00
Čt	9:00 – 12:00	13:00 – 17:00
Pá	9:00 – 12:00	13:00 – 15:00